

**УТАР-АТЫ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ
КАРАРЫ**

«13» сентябрь 2021ел

№36

Утар-Аты авыл жирлеге Советының 2019 елның 13 июендәге 92 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы "Утар-Аты авыл жирлеге" муниципаль берәмлегенәң жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү турында

Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Утар-Аты авыл жирлеге Советының 2019 елның 13 июендәге 92 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы "Утар-Аты авыл жирлеге" муниципаль берәмлегенәң жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү турында Утар-Аты авыл жирлеге башлыгы мәгълүматын тыңлаганнан һәм фикер алышканнан соң, Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы "Утар-Аты авыл жирлеге" муниципаль берәмлегенәң жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре проектын эзерләү комиссиясе бәяләмәсен һәм 2021 елның 11 сентябрдә үткәрелгән гавами тыңлаулар нәтижеләрен исәпкә алып, Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Утар-Аты авыл жирлеге Советы **КАРАР БИРДЕ:**

1. Утар-Аты авыл жирлеге Советының 2019 елның 13 июендәге 92 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы "Утар-Аты авыл жирлеге" муниципаль берәмлегенәң жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертүгә һәм аны кушымта нигезендә яңа редакциядә расларга.

2. Әлеге карарны Татарстан Республикасы рәсми хокукый мәгълүмат порталында (<http://pravo.tatarstan.ru>), Арча муниципаль районының рәсми сайтында "Жирлекләр" бүлегендә бастырып чыгарырга (халыкка житкерергә).

3. Әлеге карар рәсми басылып чыккан көненнән үз көченә керә дип билгеләргә.

4. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуну үз өстемә алам.

Утар-Аты авыл жирлеге башлыгы

А.Г.Мөхәмәтгалиева

Татарстан Республикасы
Арча муниципаль районы
Утар-Аты авыл жирлегенең
13.09.2021ел, № 36
карарына кушымта

**АРЧА МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
«УТАР-АТЫ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ»
МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕГЕНЕҢ
ЖИРДӘН ФАЙДАЛАНУ ҺӘМ ТӨЗЕЛЭШ КАГЫЙДӘЛӘРЕ**

Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы «Утар-Аты авыл жирлеге» муниципаль берәмлегенең жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре (алга таба - Кагыйдәләр) - жирле үзидарә органының территориаль зоналар, шәһәр төзелеше регламентлары, аны куллану тәртибе һәм аңа үзгәрешләр кертү тәртибе билгеләнә торган норматив хокукый акты белән раслана торган шәһәр төзелешен зоналаштыру документы.

Кагыйдәләр Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасының түбәндәге норматив хокукый актлары таләпләрен исәпкә алып эзерләнде:

- 2004 елның 29 декабрәндәге 190-ФЗ номерлы Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы;
- Россия Федерациясенең 2001 елның 25 октябрәндәге 136-ФЗ номерлы Жир кодексы;
- 2006 елның 4 декабрәндәге 200-ФЗ номерлы Россия Федерациясе Урман кодексы;
- Россия Федерациясенең 2006 елның 03 июнәндәге 74-ФЗ номерлы Су кодексы;
- «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон;
- «Шәһәр төзелеше эшчәнлеген мәгълүмати тәэмин итү турында» РФ Хөкүмәтенең 2006 елның 09 июнәндәге 363 номерлы карары;
- «Татарстан Республикасында шәһәр төзелеше эшчәнлегә турында» 2010 елның 25 декабрәндәге 98-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы.

Кагыйдәләрне эзерләгәндә шулай ук Арча муниципаль районы һәм «Утар-Аты авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге норматив хокукый актларының, муниципаль берәмлекнең социаль-икътисадый һәм шәһәр төзелеше үсешенең төп юнәлешләрен билгеләүче башка документларның нигезләмәләре исәпкә алына.

I өлеш. ЖИРДӘН ФАЙДАЛАНУ ҺӘМ ТӨЗЕЛеш КАГЫЙДӨЛӨРЕН КУЛЛАНУ ТӨРТИБЕ, ЖИРДӘН ФАЙДАЛАНУ ҺӘМ ТӨЗЕЛеш КАГЫЙДӨЛӨРЕНӨ ҮЗГӨРЕШЛӨР КЕРТҮ ТӨРТИБЕ

I БҮЛЕК. Гомуми нигезләмәләр

1 статья. Өлеге өлештә кулланыла торган төп төшенчәләр

Жир кишәрлегенән яисә капиталъ төзелеш объектуннан рөхсәт ителгән файдалану төре - жир кишәрлеген яисә капиталъ төзелеш объектун файдалануның мөмкин булган ысулы. Жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре рөхсәт ителгән файдалануның төп, шартлы рөхсәт ителгән, ярдәмче төрләрен үз эченә ала һәм жир мөнәсәбәтләре өлкәсендә дөүләт сәясәтен эшләү һәм норматив-хокукий жайга салу функцияләрен башкаручы федераль башкарма хакимият органы раслаган классификатор нигезендә билгеләнә.

Жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның барлык төрләре - жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре, алар белән бергә башкарыла торган рөхсәт ителгән файдалануның төп һәм шартлы рөхсәт ителгән төрләренә карата өстәмә буларак кына рөхсәт ителә.

Шәһәр төзелеше зонасы - территориаль зоналарны билгеләү һәм шәһәр төзелеше регламентларын билгеләү максатларында муниципаль берәмлекләр территорияләрен зоналаштыру.

Шәһәр төзелеше регламенты - жир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалануның тиешле территориаль зона чикләре чикләрендә билгеләнә торган төрләре, шулай ук жир кишәрлекләре өслегендә булган һәм капиталъ төзелеш объектларын алардан тәзү һәм аннан соңгы эксплуатацияләү процессында кулланыла торган бөтен нәрсә, жир кишәрлекләренең иң чик (минималь һәм (яисә) максималь зурлыгы һәм жир кишәрлекләренең һәм капиталъ төзелеш объектларының рөхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрлары, жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү, шулай ук чикләрендә территорияне комплексы үстерү эшчәнлеген гәмәлгә ашыру каралган территорияләргә карата кулланыла торган территорияләргә карата кулланыла торган чикләүләр, территориянең тиешле коммуналь, транспорт инфраструктурасы объектлары белән тәмин ителешенең мөмкин булган минималь күрсәткечләре һәм күрсәтелгән объектлар өчен территориаль уңайлыкның максималь күрсәткечләре.

Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре проектын әзерләү комиссиясе - Кагыйдәләрне әзерләүне оештыру, аларга үзгәрешләр кертү, гавами тыңлаулар уздыруны әзерләү һәм Кагыйдәләрне әзерләү комиссиясе турындагы нигезләмә нигезендә башка мәсьәләләрне хәл итү максатында законнар, муниципаль хокукий актлар нигезендә төзелә торган даими эшләүче коллегияль орган.

Кызыл сызыклар - гомуми файдаланудагы территорияләр чикләрен билгели торган һәм территорияне планлаштыру документларында билгеләнергә, үзгәртелергә яисә бетерелергә тиешле линияләр.

Линия объектлары - электр тапшыру линияләре, элементә линияләре (шул исәптән линия-кабель корылмалары), торба үткәргечләр, автомобиль юллары, тимер юл линияләре һәм башка шундый корылмалар.

Төзелешнең максималь проценты - төзелеш алып барылырга мөмкин булган жир кишәрлегенең суммар майданы, жир кишәрлегенең бөтен майданына (%) мөнәсәбәте.

Бинаның, төзелешнең, корылмаларның жир кишәрлеге чигеннән минималь чигенеше - жир кишәрлегенең чиге белән бина, төзелеш яки корылма арасындагы ераклык.

Капиталъ төзелеш объектлары-жир кишәрлегендәге капиталъ корылмалар, төзелмәләр һәм аерым уңайлыклары (түшәү, каплау һәм башкалар) булган биналар, корылмалар.

капиталь булмаган корылмалар, төзелмәләр-жир белән ныклы элементдә булмаган һәм конструктив характеристикасы булган капитал булмаган корылмалар, төзелмәләрнең (шул исәптән киосклар, навеслар һәм башка шундый корылмалар) төп характеристикаларын үзгәртмичә һәм билгеләнешенә зыян китермичә, алга таба жыю мөмкинлегенә бирә торган корылмалар, төзелмәләр.

Капиталь төзелеш объектларыннан һәм жир кишәрлегеннән файдалануның рәхсәт ителгән төп төрләре-әлеге эшчәнлек төрләрән һәм шәһәр төзелеше регламентлары составында тиешле территориаль зоналарга карата булган объектларны күчерү нәтижәсендә рәхсәт ителгән жир участкаларын һәм капитал төзелеш объектларын куллану төрләре.

Шәхси торак төзелеше объекты - гражданның тарафыннан мондый бинада яшәүгә бәйләп көнүрәш һәм башка ихтыяжларны канәгатьләндерү өчен билгеләнгән бүлмәләрдән һәм ярдәмчә куллану бүлмәләреннән тора һәм мөстәкыйль күчмәсез милек объектларына бүлү өчен билгеләнмәгән жир өсте катлары саны егерме метрдан да артмаган аерым торучы бина.

Жир кишәрлекләре, капитал төзелеш объектларының хокук ияләре- жир кишәрлекләре, капитал төзелеш объектлары милекчеләре, жирдән файдаланучылар, жир хужалары һәм арендаторлары, аларның вәкаләтле затлары.

Жир кишәрлекләрененң иң чик (минималь һәм (яисә) максималь) күләмнәре һәм капитал төзелеш объектларын төзү, реконструкцияләүнең рәхсәт ителгән иң чик параметрлары - жир кишәрлекләрененң чик (минималь һәм (яки) максималь) күләме, шул исәптән аларның мәйданы; биналар, корылмалар, корылмалар төзү рәхсәт ителгән урыннарны билгеләү максатларында жир кишәрлекләре чикләреннән минималь чигенү; биналар, корылмалар, корылмалар төзү тыела; катларның иң чик саны яки биналарның, төзелмәләрнең, корылмаларның иң чик биеклегенә; шәһәр төзелеше регламентлары нигезендә тиешле территориаль зоналарга карата билгеләнә торган жир кишәрлегенә чикләрендә төзелешнең максималь проценты.

Гавами сервитут - Россия Федерациясә законы яисә башка норматив хокукий актында, Россия Федерациясә субъектының норматив хокукий актында, жирле үзидәрә органының норматив хокукий актында билгеләнгән, аларга карата билгеләнә торган жир кишәрлекләрен тартып алмыйча гына жир кишәрлегеннән файдалану хокукы.

Гавами тыңлаулар- муниципаль берәмлек халкының (жәмәгәтьчелекнең) законнарда билгеләнгән очракларда жирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча муниципаль хокукий актлар проектлары турында фикер алышуда катнашу хокукын гәмәлгә ашыру формасы.

капиталь төзелеш объектларын төзү, реконструкцияләүнең рәхсәт ителгән иң чик параметрларынан тайпылуға рәхсәт - капитал төзелеш объектларын төзүне, реконструкцияләүне гәмәлгә ашыру, шулай ук аларга капитал ремонт ясауны рәхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрларынан, шәһәр төзелеше регламентында билгеләнгән капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүдән читләштереп, капитал ремонт ясауны гәмәлгә ашыру хокукын бирә торган Россия Федерациясә Шәһәр төзелеше кодексының 40 статьясы таләпләре нигезендә бирелә торган документ.

Жир кишәрлеген яки капитал төзелеш объекттын шартлы рәвештә рәхсәт ителгән файдалануға рәхсәт - жир кишәрлекләренә ия булучыларга әлеге Кагыйдәләр белән шартлы рәвештә рәхсәт ителгән жир кишәрлегеннән, капитал төзелеш объекттыннан рәхсәт ителгән файдалану төрен сайлап алу хокукын бирә торган тиешле территориаль зона өчен әлеге Кагыйдәләр белән шартлы рәвештә рәхсәт ителгәннән соң Россия Федерациясә Шәһәр төзелеше кодексының 39 статьясы таләпләре нигезендә бирелә торган документ.

Территория зоналары - жирләрдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрендә чикләп билгеләнгән һәм шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнгән зоналар.

Гомуми файдаланудагы территорияләр - чикләнмәгән затлар даирәсә (шул исәптән мәйданнар, урамнар, юллар, яр буйлары, гомуми файдаланудагы су объектларының яр буе полосалары, скверлар, бульварлар) тоткарлыксыз файдалана торган территорияләр.

Жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре - жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 39 статьясында билгеләнгән тәртиптә рөхсәт алу шарты белән, әлеге эшчәнлек төрләрен һәм шәһәр төзелеше регламентлары составындагы объектларны тиешле территорияль зоналарга карата күчерү нәтижәсендә мөмкин булган гамәлләр.

2 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренең хокукий статусы һәм составы

1. Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы «Утар-Аты авыл жирлегенә» муниципаль берәмлегенәң жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре жирле үзидарә органының норматив хокукий акты статусына ия.

2. Әлеге Кагыйдәләр түбәндәгеләр белән беррәттән кулланыла:

техник регламентлар (алар үз көченә кәргәнчә - билгеләнгән тәртиптә - Федераль законга «Техник җайга салу турында» 2002 елның 27 декабрдәге 184-ФЗ номерлы Федераль законга һәм Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексына каршы килми торган өлешендә норматив техник документлар белән);

Россия Федерациясе законнары һәм Татарстан Республикасы законнары белән; шәһәр төзелешен проектлау нормативлары белән;

«Утар-Аты авыл жирлегенә» муниципаль берәмлегенәң һәм Арча муниципаль районының жирдән файдалануны һәм төзелешне җайга салу мәсьәләләре буенча норматив хокукий актлары белән.

3. Әлеге кагыйдәләр түбәндәгеләргә үз эченә ала:

Кереш;

I өлеш. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен куллану тәртибе, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү тәртибе;

II өлеш. Шәһәр төзелешен зоналаштыру карталары;

III өлеш. Шәһәр төзелеше регламентлары;

Кушымталар.

4. Әлеге Кагыйдәләр «Утар-Аты авыл жирлегенә» муниципаль берәмлеге территориясендә шәһәр төзелеше эшчәнлеген җайга салучы яисә тикшереп торучы дөүләт хакимияте органнары, жирле үзидарә органнары, физик һәм юридик затлар, вазифаи затлар тарафыннан үтәү өчен мәҗбүри.

3 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш турында мәгълүматның ачыклығы һәм һәркем файдалана алырлык булуы

1. Әлеге Кагыйдәләр, составына барлык картографик һәм башка документларны да кертеп, барлык физик һәм юридик, шулай ук вазифаи затлар, дөүләт хакимияте органнары һәм жирле үзидарә органнары өчен ачык.

2. «Утар-Аты авыл жирлегенә» муниципаль берәмлегенәң жирле үзидарә органнары әлеге Кагыйдәләр белән танышу мөмкинлеген түбәндәге юллар белән тәэмин итәләр:

жирле үзидарә органнарының норматив хокукий актларын, башка рәсми мәгълүматны рәсми бастырып чыгару (халыкка җиткерү) өчен билгеләнгән тәртиптә һәм «Интернет»челтәрендә муниципаль берәмлекнең рәсми сайтында урнаштыру өчен әлеге кагыйдәләргә бастырып чыгару (халыкка җиткерү);

«Утар-Аты авыл жирлегенә» муниципаль берәмлеге территориясендә жирдән файдалануны һәм төзелешне җайга салу мәсьәләләрендә катнашучы органнарда һәм оешмаларда әлеге Кагыйдәләр белән тулы комплектта танышу мөмкинлегенә тудыру;

Кагыйдәләргә территорияль планлаштыруның федераль дөүләт мәгълүмат системасында урнаштыру;

физик һәм юридик затларга әлеге Кагыйдәләрдән өземтәләр, шулай ук жирдән файдалану һәм төзелеш шартларын характерлаучы картографик материалларның һәм

аларның фрагментларының кирәкле күчermәләр бирү. Әлеге материаллар югарыда күрсәтелгән затларга язма гариза буенча бирелә.

4 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренең үз көченә керүе

1. Әлеге Кагыйдәләр жирле үзидарә органнарының норматив хокукый актларын рәсми бастырып чыгару (халыкка житкерү) өчен билгеләнгән тәртиптә рәсми басылып чыкканнан соң (халыкка житкерелгәннән соң) үз көченә керә.

2. Кагыйдәләр зуррак юридик көчкә ия булган хокукый актларга каршы килмәгән өлешендә гамәлдә була.

5 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен бозган өчен җаваплылык

1. Әлеге Кагыйдәләрен бозган өчен физик һәм юридик затлар, шулай ук вазифаи затлар Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы законнары нигезендә җаваплы булалар.

II БҮЛЕК. Жирле үзидарә органнары тарафыннан жирдән файдалану һәм төзелешне җайга салу турында нигезләмәләр

6 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш өлкәсендә жирле үзидарә органнары вәкаләтләре

1. Жирдән файдалану һәм төзелеш өлкәсендә жирле үзидарә органнарының вәкаләтләре «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы, «Утар-Аты авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге уставы, Арча муниципаль районы Уставы нигезендә билгеләнә.

2. «Утар-Аты авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге (алга таба - жирлек Советы) жирле үзидарәсенә җирдән файдалану һәм төзелеш өлкәсендәге вәкаләтле органы вәкаләтләренә түбәндәгеләр керә:

жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен, шул исәптән жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләренә (өстәмәләренә) раслау;

жирлекнең шәһәр төзелешен проектлауның жирле нормативларын раслау.

3. Жирдән файдалану һәм төзелеш өлкәсендә «Утар-Аты авыл жирлегә» муниципаль берәмлегенә (алга таба - жирлек башкарма комитеты) жирле үзидарә башкарма органы вәкаләтләренә түбәндәгеләр керә:

территорияне планлаштыру документларын эзерләүне һәм раслауны тәэмин итү (Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында, башка федераль законнарда каралган очрактардан тыш);

жирлекне шәһәр төзелешен проектлауның жирле нормативларын эзерләүне тәэмин итү;

төзелешкә рөхсәтләр бирү (Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында һәм башка федераль законнарда каралган очрактардан тыш);

муниципаль берәмлек территориясендә урнашкан жир кишәрлекләрендә индивидуаль торак төзелеше объектларын, бакча йортларын төзүне, реконструкцияләүне гамәлгә ашырганда хәбәрнамәләр (Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында һәм башка федераль законнарда каралган очрактардан тыш) җибөрү;

үзбелдекле төзелгән корылманы сүтү яисә үзбелдекле төзелгән корылманы сүтү яки аны рөхсәт ителгән капитал төзелеш объектларын төзү, үзгәртеп коруның чик параметрларына, кагыйдәләрдә, территорияне планлаштыру документларында, яки Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы, башка федераль законнарда билгеләнгән капитал төзелеш объектлары параметрларына мәҗбүри таләпләргә туры китерү турында, граждан законнарында каралган очрактарда, үзбелдекле төзелгән корылманы

сүтүне яисә аны Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында каралган очрақларда билгеләнгән таләпләргә туры китерүне гамәлгә ашыру турында карар кабул итү;

жирлек чикләрендә муниципаль ихтыяжлар өчен жирләрне һәм жир кишәрлекләрен резервлау һәм тартып алу;

жирлек чикләрендә муниципаль жир контролен гамәлгә ашыру.

Әлеге Кагыйдәләр нигезендә жирлек башкарма комитеты вәкаләтләренә шулай ук түбәндәгеләр керә:

жир кишәрлеген яисә капитал төзелеш объектын файдалануның шартлыча рөхсәт ителгән төрөнә рөхсәтләр бирү;

капитал төзелеш объектарын төзүнең, реконструкцияләүнең рөхсәт ителгән чик параметрларыннан читкә тайпылуға рөхсәт бирү.

4. Жирдән файдалану һәм төзелеш өлкәсендә Арча муниципаль районы (алга таба - муниципаль район Советы) жирле үзидарәсенә вәкаләтле органы вәкаләтләренә түбәндәгеләр керә:

муниципаль районның шәһәр төзелешен проектлауның жирле нормативларын раслау.

5. Жирдән файдалану һәм төзелеш өлкәсендә Арча муниципаль районы (алга таба - муниципаль районның башкарма комитеты) жирле үзидарәсе башкарма органы вәкаләтләренә түбәндәгеләр керә:

территорияне планлаштыру документларын раслау (Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында һәм башка федераль законнарда каралган очрақларда);

муниципаль район территориясендә гамәлгә ашырыла торган шәһәр төзелеше эшчәнлеген тәмин итүнең мәгълүмат системасын алып бару;

муниципаль район чикләрендә муниципаль ихтыяжлар өчен жир кишәрлекләрен резервлау һәм тартып алу;

үз белдеге белән төзелгән корылманы сүтү яисә үз белдеге белән төзелгән корылманы сүтү яки аны, граждән законнарында каралган очрақларда, билгеләнгән таләпләргә туры китерү турында карар кабул итү, үз белдеге белән төзелгән корылманы сүтү яисә аны, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында каралган очрақларда, билгеләнгән таләпләргә туры китерү.

7 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре проектын әзерләү комиссиясе

1. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре проектын әзерләү комиссиясе (алга таба - Комиссия) Кагыйдәләр проектын әзерләүне оештыру, Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү, Кагыйдәләрне гамәлгә ашыру максаты белән муниципаль берәмлекнең Башкарма комитеты житәкчесе карары нигезендә төзелә.

2. Комиссия үз эшчәнлеген әлеге Кагыйдәләр, Комиссия турындагы нигезләмә, жирле үзидарә органнарының башка норматив хокукый актлары нигезендә гамәлгә ашыра.

3. Комиссия вәкаләтләренә түбәндәгеләр керә:

әлеге Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертүне оештыру;

Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү мәсьәләләре буенча гражданның һәм юридик затларның тәкъдимнәрен карау;

жир кишәрлеген яки капитал төзелеш объектын шартлы рәвештә рөхсәт ителгән файдалануға рөхсәт бирү мәсьәләләре, рөхсәт ителгән төзелеш, капитал төзелеш объектарын реконструкцияләүнең чик параметрларыннан тайпылуға рөхсәт бирү мәсьәләләре, кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү проекты буенча жәмәгать фикер алышулары һәм гавами тыңлаулар оештыру һәм үткөрү;

жәмәгать фикер алышуларын һәм гавами тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмәләр әзерләү, тәкъдимнәр әзерләү һәм аларны Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы нигезендә жирлек башкарма комитеты житәкчесенә жиберү;

Комиссия турында нигезләмә белән аңа йөкләнгән башка вәкаләтләр.

4. Комиссия карарлары беркетмәгә кул куелганнан бирле үз көченә керә һәм жирле үзидарә органнары тарафыннан тиешле гамәлләрне гамәлгә ашыру өчен тәкъдим була.

5. Комиссия эше турында мәгълүмат барлык кызыксынучы затлар өчен ачык була.

8 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренең элек барлыкка килгән хокук мөнәсәбәтләренә карата торышы

1. Жирле үзидарә органнарының жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча әлеге Кагыйдәләрне раслаганчы кабул ителгән норматив хокукий актлары әлеге Кагыйдәләргә каршы килми торган өлештә кулланыла.

2. Жир кишәрлеге яисә капитал төзелеш объекты түбәндәге очракларда әлеге Кагыйдәләргә туры килми:

аларның рөхсәт ителгән файдалану төрләре тиешле территориаль зона өчен билгеләнгән рөхсәт ителгән куллану төрләре исемлегенә керми;

аларның үлчәмнәре һәм параметрлары тиешле территория зонасының шәһәр төзелеше регламентында билгеләнгән иң чик күрсәткечләргә туры килми.

3. Рөхсәт ителгән файдалану төрләре, иң чик (минималь һәм (яки) максималь) күләмнәре һәм иң чик параметрлары шәһәр төзелеше регламентына туры килми торган жир кишәрлекләре һәм капитал төзелеш объектлары, кеше гомере яки сәламәтлеге, әйләнә-тирә мохит өчен, мәдәни мирас объектлары өчен куркыныч булган очраклардан тыш, аларны шәһәр төзелеше регламентына яраклаштыру срогын билгеләмичә файдаланылырга мөмкин.

4. Рөхсәт ителгән файдалану төрләре, иң чик (минималь һәм (яки) максималь) күләмнәре һәм иң чик параметрлары шәһәр төзелеше регламентына туры килми торган жир кишәрлекләре һәм капитал төзелеш объектларын файдалану дәвам итә һәм кеше тормышы яисә сәламәтлеге, әйләнә-тирә мохит, мәдәни мирас объектлары өчен куркыныч тудыра икән, федераль законнар нигезендә мондый жир кишәрлекләрен һәм объектларны куллануга тыю (запрет) салынырга мөмкин.

5. Капитал төзелеш объектларын, рөхсәт ителгән файдалану төрләрен яисә иң чик параметрларын шәһәр төзелеше регламентына туры килми торган капитал төзелеш объектларын реконструкцияләү мондый объектларны тиешле территория зонасының шәһәр төзелеше регламентына туры китерү юлы белән генә гамәлгә ашырылырга мөмкин.

9 статья. Территория зоналары

1. Территория зоналары түбәндәгеләрне исәпкә алып билгеләнә:

бер территория зонасы чикләрендә жир кишәрлекләреннән гамәлдәге һәм планлаштырыла торган файдалануның төрле төрләрен яраштыру мөмкинлекләрен;

«Утар-Аты авыл жирлеге» муниципаль берәмлегенә генераль планы белән билгеләнгән функциональ зоналарын һәм аларның планлаштырыла торган үсеш параметрларын;

территориядән һәм жирдән файдалануның булган планировкасын;

төрле категориядәге жирләр чикләренең планлаштырылган үзгәрешләрен;

катнаш жир кишәрлекләрендә урнашкан капитал төзелеш объектларына зыян китерү мөмкинлеген булдырмауны;

мәдәни мирас объектларын саклау зоналары проектларын.

2. Территория зоналары чикләре түбәндәгечә билгеләнә:

автомобиль юллары, урамнар, юл йөрү юнәлешләре;

кызыл сызыklar;

жир кишәрлекләре чикләре;

табигать объектларының табигый чикләре;

торак пунктларның чикләре;

муниципаль берәмлек чиге;

башка чикләр.

3. Территория зоналары чикләре бер территориаль зонаның һәр жир кишәрлеге таләбе үтәлеп билгеләнә (территориаль зоналар чикләре жир кишәрлекләре чикләрен кисеп узарга тиеш түгел).

4. Төрле территория зоналарында урнашкан берничә жир кишәрлегеннән бер жир кишәрлеге төзү рөхсәт ителми (бер жир кишәрлеге берничә территориаль зона чикләрендә урнаша алмый), моңа чикләре жир законнары нигезендә территория зоналары чикләрен кисеп үтә ала торган жир кишәрлеге керми.

5. Кагыйдәләр белән һәр территория зонасы өчен шөһәр төзелеше регламенты билгеләнә.

10 статья. Шөһәр төзелеше регламентлары

1. Шөһәр төзелеше регламенты белән жир кишәрлекләре өслегендә булган һәм аларны төзү процессында һәм капитал төзелеш объектларын эксплуатацияләүдә файдаланыла торган бөтен нәрсә кебек үк жир кишәрлекләренәң хокукий режимы билгеләнә.

2. Шөһәр төзелеше регламентлары түбәндәгеләрне исәпкә алып билгеләнә:

территория зонасы чикләрендә жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан фактта файдалануны;

жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан гамәлдәге һәм планлаштырылган файдалануның төрле төрләренәң бер территория зонасы чикләрендә яраштыру мөмкинлекләрен;

муниципаль берәмлекләрне территориаль планлаштыру документларында билгеләнгән функциональ зоналарның һәм аларның планлаштырыла торган үсеш характеристикаларын;

мәдәни мирас объектларын, шулай ук махсус сакланылучы табигать территорияләрен, башка табигать объектларын саклау таләпләрен.

3. Шөһәр төзелеше регламентының гамәлдә булуы тиешле территориаль зона чикләрендә урнашкан барлык жир кишәрлекләренә һәм капитал төзелеш объектларына бертигез дәрәжәдә кагыла.

4. Шөһәр төзелеше регламентының гамәлдә булуы түбәндәге жир кишәрлекләренә кагылмый:

Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектларының (тарихи һәм мәдәни ядкарьләренәң) бердәм дәүләт реестрына кертелгән ядкарьләр һәм ансамбльләр территорияләре чикләрендә, шулай ук ачыкланган мәдәни мирас объектлары булган ядкарьләр яисә ансамбльләр территорияләре чикләрендә һәм мәдәни мирас объектларын саклау турында Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә кабул ителә торган реставрация, консервацияләү, торгызу, ремонтлау һәм жайлашу режимы турында карар кабул ителгән территорияләр чикләрендә;

гомуми файдаланудагы территорияләр чикләрендә;

линия объектларын урнаштыру өчен билгеләнгән һәм (яисә) линия объектлары билгеләнгән;

файдалы казылмалар чыгару өчен бирелгән.

5. Территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналарга карата шөһәр төзелеше регламентлары Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнә.

6. Шөһәр төзелеше регламентлары түбәндәгеләр өчен билгеләнми:

урман фонды жирләре;

өске сулар белән капланган жирләр;

запас жирләр;

махсус сакланылучы табигать территорияләре жирләре (дәвалау-савыктыру урыннары һәм курортлары жирләреннән тыш);

авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр составындагы авыл хужалыгы жирләре;

махсус икътисадый зоналар һәм алгарышлы социаль-икътисади үсеш территорияләре чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләре.

7. Шөһәр төзелеше регламентларының гамәлдә булуы кагылмый торган яисә шөһәр төзелеше регламентлары билгеләнмәгән жир кишәрлекләрен куллану федераль законнар нигезендә вәкаләтле башкарма хакимият органнары, Россия Федерациясе субъектларының башкарма хакимият органнары яисә жирле үзидарәнәң вәкаләтле органнары тарафыннан билгеләнә. Махсус сакланылучы табигать территорияләре

чикләрендә урнашкан урман фонды жирләреннән яисә жир кишәрлекләреннән (махсус сакланылучы табигый территорияләр составына кертелгән торак пунктлар территорияләреннән тыш) файдалану урман хужалыгы регламенты, урман законнары, махсус сакланылучы табигать территориясе турындагы нигезләмә белән, махсус сакланылучы табигать территорияләре турындагы законнар нигезендә билгеләнә.

8. Шәһәр төзелеше регламентында тиешле территория зонасы чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләренә һәм капитал төзелеш объектларына карата түбәндәгеләр күрсәтелә:

жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре;

жир кишәрлекләренең иң чик (минималь һәм (яисә) максималь) күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрлары;

Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнә торган жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү;

территориянең коммуналь, транспорт, социаль инфраструктура объектлары белән тәмин ителешенә мөмкин булган минималь дәрәжәсенә исәп-хисап күрсәткеләре һәм, шәһәр төзелеше регламенты билгеләнә торган территория зонасы чикләрендә территорияне комплекслы үстерү буенча эшчәнлекне гамәлгә ашыру каралган очракта, күрсәтелгән объектларның халык өчен файдалана алу мөмкинлегенә максималь мөмкин булган дәрәжәсенә исәп-хисап күрсәткеләре.

11 статья. Шәһәр төзелеше эшчәнлегенә башка мәсьәләләренә карата жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә торышы

1. Территория зоналары чикләре һәм шәһәр төзелеше регламентлары турында әлеге бүлектә күрсәтелгән очрактан тыш, түбәндәгеләр кулланыла:

территориянең кадастр планында жир кишәрлеген яисә жир кишәрлекләрен урнаштыру схемасын эзерләгәндә (әлеге схема нигезендә төзелергә тиешле жир кишәрлекләренә һәркайсына карата әлеге схеманы раслау турындагы карарда шул исәптән жир кишәрлеге төзелә торган территория зонасы күрсәтелә, яисә шәһәр төзелеше регламентының төзелә торган жир кишәрлегенә кагылмаса яисә төзелә торган жир кишәрлеге өчен төзелә торган жир кишәрлегеннән файдалану төре билгеләнмәсә);

территорияне планлаштыру документларын эзерләгәндә (территорияне планлаштыру документларын эзерләү территориядән файдалануның билгеле бер кагыйдәләренә һәм территориаль зоналарда төзелеш алып баруға карата гамәлгә ашырылырга мөмкин);

жир кишәрлекләренә шәһәр төзелеше планнарын эзерләгәндә (жир кишәрлегенә шәһәр төзелеше планы составында шул исәптән, жир кишәрлегенә шәһәр төзелеше регламенты гамәлдә булган очракта, шәһәр төзелеше регламенты турында мәгълүмат күрсәтелә).

2. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре булмаганда, федераль әһәмияттәге объектларны, региональ әһәмияттәге объектларны, муниципаль районнарның жирле әһәмияттәге объектларын, шәһәр төзелеше регламентларын гамәлгә ашыру кагылмый торган яисә шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнмәгән жир кишәрлекләрендә һәм федераль законнарда каралган башка очрактарда төзелешкә рөхсәтләр бирү рөхсәт ителми.

3. аларга шәһәр төзелеше регламентлары гамәлләре кагылмый торган жир кишәрлекләренә һәм капитал төзелеш объектларына карата һәм шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган жирләргә карата Кагыйдәләр нигезендә жир төзелеше эшләре башкаганда жир кишәрлекләре характеристикаларын билгеләү максатыннан рөхсәт ителгән файдалануның рөхсәт ителгән төрләре билгеләнә.

4. Жирле үзидарә органнары Кагыйдәләренә раслау яки Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү турында карар кабул иткән очракта, әгәр мондый үзгәрешләр белән шәһәр төзелеше регламентын билгеләү яисә үзгәртү каралган булса, белешмәләренә Күчәмсез

мөлкәтнең бердәм дәүләт реестрына кертү өчен документларны (аларда булган белешмәләргә) теркәү органына жиберергә тиеш.

III БҮЛЕК. Физик һәм юридик затлар тарафыннан җир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларынан рәхсәт ителгән файдалану төрләрен үзгәртү турында нигезләмәләр

12 статья. Төп нигезләмәләр

1. Җир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларынан рәхсәт ителгән файдалану төрен үзгәртү күчмәсез мөлкәтнең бердәм дәүләт реестрындагы җир кишәрлеккә яисә капиталъ төзелеш объекты турындагы белешмәләргә үзгәрешләр кертү юлы белән гамәлгә ашырыла.

2. Тиешле территория зонасы өчен билгеләнгән рәхсәт ителгән файдалануның төп һәм ярдәмче төрләрен куллану шартларында рәхсәт ителгән файдалану төрен үзгәртү җир кишәрлекләренең һәм капиталъ төзелеш объектларының хокук ияләре тарафыннан түбәндәгә ысуллар белән гамәлгә ашырыла:

Хокук иясе, тиешле территория зона турында белешмәләр күчмәсез милекнең бердәм дәүләт реестрында булмаган очракта, кадастр исәбен алу органына рәхсәт ителгән файдалану төрен үзгәртү турында гариза, хокук билгели торган документлар, шулай ук тиешле җир кишәрлеген территория зонага кертү турында муниципаль берәмлек Башкарма комитеты тарафыннан бирелгән белешмә белән кадастр исәбен алу органына мөрәҗәгать итә;

хокук иясе җирле үзидарә органнарына мәгълүмат элементәсе тәртибендә җир кишәрлеккә яисә капиталъ төзелеш объекты характеристикаларын үзгәртү турында белешмәләр жиберү өчен рәхсәт ителгән файдалану төрен үзгәртү турындагы гариза белән мөрәҗәгать итә.

3. Тиешле территория зонасы өчен шартлы рәхсәт ителгән башка төргә караган рәхсәт ителгән файдалану төрен үзгәртү Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы таләпләре һәм әлегә Кагыйдәләргә 13 статьясы нигезләмәләре нигезендә җир кишәрлегеннән яисә капиталъ төзелеш объектларыннан файдалануның шартлы рәхсәт ителгән төренә рәхсәт алу юлы белән гамәлгә ашырыла.

4. Шәһәр төзелеше регламентларының гамәлдә булуы кагылмый торган яисә шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган җирләрдә урнашкан җир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларынан рәхсәт ителгән файдалануның бер төрен үзгәртү турындагы карарлар федераль законнар нигезендә мондый файдалануның башка төренә кабул ителә.

5. Тиешле территория зонасы өчен билгеләнгән рәхсәт ителгән файдалануның мөмкин булган төрләре исемлегендә булмаган җир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларынан файдалануның барлык башка төрләре әлегә территория зонасы өчен рәхсәт ителмәгән булып тора һәм әлегә Кагыйдәләргә үзгәрешләр керткәндә генә рәхсәт ителергә мөмкин.

13 статья. Җир кишәрлеген яисә капиталъ төзелеш объектларын файдалануның шартлы рәвештә рәхсәт ителгән төренә рәхсәт бирү тәртибе

1. Җир кишәрлеген яки капиталъ төзелеш объектларын шартлы рәхсәт ителгән файдалануга рәхсәт бирү белән кызыксынган физик яки юридик зат (алга таба - шартлы рәвештә рәхсәт ителгән куллану төренә рәхсәт) шартлы рәхсәт бирү турында гаризаны Комиссиягә жиберә.

2. Куллануның шартлы рәхсәт ителгән төренә рәхсәт бирү турында карар проекты Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында һәм әлегә бүлекнең 18 статьясы нигезләмәләрендә билгеләнгән тәртиптә үткәрелә торган жәмәгать фикер алышуларда яисә гавами тыңлауларда каралырга тиеш.

3. Куллануның шартлы рәхсәт ителгән төренә рәхсәт бирү турында карар проекты буенча ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар нәтиҗәләре турында

бәяләмә нигезендә Комиссия, кабул ителгән карарның сәбәпләрен күрсәтеп, мондый рәхсәтне файдалануның шартлы рәхсәт ителгән төренә яисә мондый рәхсәтне бирүдән баш тарту турында тәкъдимнәр әзерли һәм аларны муниципаль берәмлекнең Башкарма комитеты җитәкчесенә җибәрә.

4. Әлеге статьяның 3 өлешендә күрсәтелгән тәкъдимнәр нигезендә муниципаль берәмлек башкарма комитеты җитәкчесе мондый тәкъдимнәр кәргән көннән алып өч көн эчендә файдалануның шартлы рәхсәт ителгән төренә рәхсәт бирү яисә мондый рәхсәтне бирүдән баш тарту турында карар кабул итә.

Күрсәтелгән карар муниципаль хокукый актларны, башка рәсми мәгълүматны рәсми бастырып чыгару өчен билгеләнгән тәртиптә бастырып чыгарылырга һәм муниципаль берәмлекнең «Интернет» челтәрендәгә рәсми сайтында урнаштырылырга тиеш.

5. Җирле үзидарә органына Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 55.32 статьясындагы 2 өлешендә күрсәтелгән дөүләт хакимияте башкарма органынан, вазыйфай заттан, дөүләт учреждениесеннән яисә җирле үзидарә органынан үз белдекләре белән төзелгән төзелешне ачыклау турында хәбәрнамәләр кәргән көннән алып, мондый корылма урнашкан җир кишәрлегенә карата яки мондый корылманы сүткәнчегә кадәр яисә билгеләнгән таләпләргә туры китерү өчен шартлы рәвештә рәхсәт ителгән рәхсәтнамә бирү рәхсәт ителми, әлеге хәбәрнамәне җирле үзидарә органы тарафыннан карау нәтижәләре буенча дөүләт хакимиятенең башкарма органына, вазифай затка, дөүләт учреждениесенә яисә җирле үзидарә органына, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 55.32 статьясындагы 2 өлешендә күрсәтелгән үз белдеге белән төзелгән билгеләр каралмый яисә судның үз белдеге белән корылган корылманы сүтү яки аны билгеләнгән таләпләргә туры китерү турындагы дөгъва таләпләрен канәгатьләндерүдән баш тарту турындагы карары законлы көченә керү очрақларыннан тыш.

6. Физик яисә юридик зат шартлы рәхсәт ителгән файдалану төренә рәхсәт бирү яисә мондый рәхсәт бирүдән баш тарту турында карарга суд тәртибендә шикаять бирергә хокуклы.

14 статья. Капиталь төзелеш объектларын төзүгә, реконструкцияләүгә рәхсәт ителгән төзелешнең чик параметрларыннан читкә тайпылуга рәхсәт бирү тәртибе

1. Үлчәмнәре шәһәр төзелеше регламентында билгеләнгән җир кишәрлекләреннән кечерәк яисә конфигурациясе, инженер-геологик яисә башка характеристикалары төзелеш алып бару өчен уңайсыз булган җир кишәрлекләре ияләре капитал төзелеш объектларын төзү, реконструкцияләүнең рәхсәт ителгән чик параметрларыннан читкә тайпылуга рәхсәт алу өчен мөрәҗәгать итәргә хокуклы.

Өгәр тайпылыш рәхсәт ителгән төзелеш объектларының бер яки берничә чик параметрларын бер тапкыр үзгәртү, конкрет территория зонасы өчен шәһәр төзелеше регламенты тарафыннан билгеләнгән капитал төзелеш объектларын реконструкцияләү максатларында ун проценттан да ким булмаган күләмдә кирәк булса, җир кишәрлекләренә ия булучылар рәхсәт ителгән төзелеш, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрларыннан тайпылуга рәхсәт сорап мөрәҗәгать итәргә хокуклы.

2. Рәхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрларыннан читләшү, техник регламентлар, норматив техник документлар таләпләрен үтәгәндә, аерым җир кишәрлеге өчен рәхсәт ителә.

Катларның иң чик саны, биналарның, корылмаларның чик биелеге һәм федераль яисә региональ әһәмияттәгә тарихи җирлекләр территорияләре чикләрендә капитал төзелеш объектларының архитектура карарларына таләпләр өлешендә рәхсәт ителгән төзелешнең чикле параметрларыннан баш тарту рәхсәт ителми.

3. Рәхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрларыннан тайпылуга рәхсәт алуда кызыксынган зат Комиссиягә мондый рәхсәт бирү турында гариза җибәрә.

4. Рәхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрларыннан тайпылуға рәхсәт бирү турында карар проекты мондый рәхсәт бирү турында гариза кәргән көннән алып унбиш эш көне эчендә әзерләнгән һәм Россия Федерациясә Шәһәр төзелеш кодексында һәм әлеге бүлекнең 19 статьясы нигезләмәләрендә, Россия Федерациясә Шәһәр төзелеш кодексының 40 статьясындагы 1 өлешендә күрсәтелгән очрактан тыш, жәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда каралырга тиеш.

5. Рәхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрларыннан тайпылуға рәхсәт бирү турында карар проекты буенча жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә нигезендә Комиссия мондый фикер алышулар яисә тыңлаулар тәмамланган көннән алып унбиш эш көне эчендә рәхсәт бирү турында яисә рәхсәтне бирүдән баш тарту турында карар әзерли һәм кабул ителгән карарның сәбәпләрен күрсәтеп, аларны муниципаль берәмлек Башкарма комитеты житәкчесенә жиберә.

6. Әлеге статьяның 5 өлешендә күрсәтелгән тәкъдимнәр нигезендә жирлек башкарма комитеты житәкчесә мондый тәкъдимнәр кәргән көннән жиде көн эчендә рәхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрларыннан тайпылуға рәхсәт бирү яисә мондый рәхсәт бирүдән баш тарту турында карар кабул итә.

7. Рәхсәтсез төзелгән корылма ачыклану турында Россия Федерациясә Шәһәр төзелеш кодексының 55.32 статьясындагы 2 өлешендә күрсәтелгән дәүләт хакияте башкарма органынан, вазифаи заттан, дәүләт учреждениесенән яисә жирле үзидарә органынан хәбәр кәргәннән соң, мондый төзелеш урнашкан жир кишәрлегенә карата төзелеш, капитал төзелеш объектларын реконструкциянең рәхсәт ителгән чик параметрларыннан тайпылуға аны сүткәнчә яки билгеләнгән таләпләргә туры китергәнчә рәхсәт бирелми, жирле үзидарә органы тарафыннан әлеге хәбәрнамәне карау нәтижәләре буенча әлеге хәбәрнамә алардан кәргән Россия Федерациясә Шәһәр төзелеш кодексының 55.32 статьясындагы 2 өлешендә күрсәтелгән дәүләт хакияте башкарма органына, вазифаи зат, дәүләт учреждениесенә яисә жирле үзидарә органына үз белдегә белән төзелү билгеләре булмау яисә судның үз белдегә белән төзелгән корылманы сүтү яки аны билгеләнгән таләпләргә туры китерү турындагы дөгъва таләпләрен канәгатьләндерүдән баш тарту турындагы карары законлы көченә керүе турында хәбәр жиберелү очрактарыннан тыш.

8. Физик яисә юридик зат рәхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрларыннан тайпылуға рәхсәт бирү яисә мондый рәхсәт бирүдән баш тартуға турындагы карарга суд тәртибендә ризасызлык белдергә хокуклы.

9. Әгәр мондый тайпылыш аэродром янындагы территориядә билгеләнгән күчемсез милек объектларыннан файдалануның чикләүләренә туры килмәсә, рәхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрларыннан тайпылуға рәхсәт бирү рәхсәт ителми.

IV БҮЛЕК. Территорияне планлаштыру документларын әзерләү турында нигезләмәләр

15 статья. Төп нигезләмәләр

1. Территорияне планлаштыру документларын әзерләү территорияләргә тотрыклы үстерүне тәмин итү, шул исәптән планлаштыру структурасы (кварталлар, микрорайоннар, башка элементлар) элементларын бүлү, жир кишәрлекләргә чикләрен билгеләү, капитал төзелеш объектларын планлаштырып урнаштыру зоналары чикләрен билгеләү максатларында гамәлгә ашырыла.

2. Территорияне планлаштыру документларын әзерләү территорияне комплекслы үстерүне гамәлгә ашыру күздә тотыла торган территориянең территориядән файдалану һәм территория зоналарын төзү кагыйдәләргә һәм (яисә) муниципаль районнарны территорияль планлаштыру схемалары белән билгеләнгән территорияләргә

планлаштыру структурасының бер яисә берничә чиктәш элементына карата гамәлгә ашырыла.

3. Территорияне планлаштыру документларын эзерләү территориаль планлаштыру документлары, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре (линия объектларын урнаштыруны күздә тоткан территорияне планлаштыру документларын эзерләүдән тыш); коммуналь инфраструктура системаларын, транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү программалары, социаль инфраструктураны комплекслы үстерү программалары, социаль инфраструктураны комплекслы үстерү программалары, шәһәр төзелешен проектлау нормативлары, техник регламентлар, кагыйдәләр жыелмасы таләпләре нигезендә гамәлгә ашырыла; инженерлык эзләнүләре материалларын һәм нәтижәләрен, Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектларының (тарих һәм мәдәният ядкарьләренең) бердәм дәүләт реестрына кертелгән мәдәни мирас объектлары территорияләре чикләрен, ачыкланган мәдәни мирас объектлары территорияләре чикләрен, ачыкланган мәдәни мирас объектлары территорияләре чикләрен, территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләрен исәпкә алып, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 45 статьясындагы 2 өлешендә башкасы каралмаган булса.

4. Территорияне планлаштыру документлары төрләренә түбәндәгеләр керә:

территорияне планлаштыру проекты;

территорияне ызанлау проекты.

5. Территорияне планлаштыру проектын эзерләү түбәндәге максатларда гамәлгә ашырыла:

планировка структурасы элементларын аерып чыгару;

гомуми файдаланудагы территорияләр чикләрен билгеләү (кызыл линияләр билгеләү юлы белән);

капиталь төзелеш объектларын планлаштырып урнаштыру зоналары чикләрен билгеләү;

территорияне планлаштырып үстерүнең характеристикаларын һәм чиратын билгеләү.

6. Территорияне ызанлау проектын эзерләү түбәндәге максатларда гамәлгә ашырыла:

төзелә торган һәм үзгәртелә торган жир кишәрлекләренең чикләре урынын билгеләү;

капиталь төзелешнең яңа объектларын урнаштыру планлаштырылмаган территорияләр өчен кызыл линияләргә билгеләү, үзгәртү, юкка чыгару, мондый билгеләмәләр, үзгәртү, гамәлдән чыгару бары тик гомуми файдаланудагы территория чикләрен үзгәртүгә генә китерә дигән шарт белән, шулай ук аңа карата территорияне комплекслы үстерү күздә тотылмый торган территория чикләрендә урнашкан жир кишәрлеге барлыкка килүгә һәм (яки) үзгәрүгә бәйле рәвештә кызыл линияләргә билгеләү, үзгәртү, юкка чыгару өчен.

Территорияне ызанлау проектын эзерләгәндә төзелә торган һәм (яисә) үзгәртелә торган жир кишәрлекләренең чикләре урынын билгеләү эшчәнлекнең конкрет төрләре өчен шәһәр төзелеше регламентлары һәм жир кишәрлекләрен бүлеп бирү нормалары, федераль законнарда һәм Россия Федерациясе субъектлары законнарында, техник регламентларда, кагыйдәләр жыентыгында билгеләнгән барлыкка килә торган һәм (яисә) үзгәртелә торган жир кишәрлекләренә башка таләпләр нигезендә гамәлгә ашырыла.

7. Территорияне планлаштыруның расланган проектлары һәм ызанлау проектлары нигезендә жирле үзидарә органнары әлегә Кагыйдәләргә территория зоналарының чикләрен төгәлләштерү һәм капитал төзелеш объектларын рәхсәт ителгән төзүнең һәм реконструкцияләүнең иң чик параметрларында билгеләнгән үзгәрешләр кертергә хокуклы.

8. Территорияне планлаштыру документларына гомуми таләпләр, эчтәлегә, эзерләү һәм раслау тәртибе Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы, «Татарстан Республикасында шәһәр төзелеше эшчәнлегенә турында» 2010 елның 25 декабрендәге 98-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, башка норматив хокукый актлар белән билгеләнә.

V БҮЛЕК. Жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар уздыру турында нигезләмәләр

16 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар оештыру һәм уздыру буенча гомуми нигезләмәләр

1. Жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар жир кишәрлекләре һәм капитал төзелеш объектларының хокук ияләренә тормыш, хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен уңай шартларга үтәү максатыннан үткәрелә.

2. Жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, муниципаль берәмлек уставы, әлеге Кагыйдәләр, башка норматив хокукый актлар нигезендә уздырыла.

3. Жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча жәмәгать фикер алышуларына яисә гавами тыңлауларга түбәндәгеләр чыгарыла:

жирдән файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләре проекты, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү проектлары;

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында каралган очрактардан тыш территорияне планлаштыру проектлары һәм территорияне ызанлау проектлары;

жир кишәрлекләренән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләренә рөхсәтләр бирү турындагы карарлар;

рөхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрларыннан тайпылуга рөхсәт бирү турындагы карарлар проектлары.

4. Жәмәгать фикер алышуларын яисә гавами тыңлауларны оештыру һәм үткөрү тәртибе «Утар-Аты авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге халкына жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар башлану турында хәбәр итүне, тиешле проект белән танышуны, муниципаль берәмлек халкының ижтимагый фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларында катнашуын тәэмин итә торган башка чараларны, кабул ителгән карарларның нигезле булуын да кертәп, жәмәгать фикер алышуларын яисә гавами тыңлаулар нәтижеләрен бастырып чыгаруны (халыкка житкерүне) күздә тотарга тиеш.

5. Жәмәгать фикер алышуларын оештыру һәм үткөрүнең тәртибе һәм башка үзенчәлекләре, гавами тыңлаулар Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 5.1 статьясы нигезләмәләре белән билгеләнгән.

17 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре проекты, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү проектлары буенча жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар уздыру үзенчәлекләре

1. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре яисә аларга үзгәрешләр кертү проектлары буенча жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар муниципаль берәмлек башлыгы карары нигезендә Кагыйдәләр проектының эзерләү комиссиясе тарафыннан уздырыла.

2. Кагыйдәләр проекты буенча ижтимагый фикер алышуларның яисә гавами тыңлауларның дәвамлылыгы мондый проект басылып чыккан көннән алып кимендә ике һәм дүрт айдан артмаган вакытны тәшкил итә.

3. Кагыйдәләргә билгеле территория зонасы өчен билгеләнгән шәһәр төзелеше регламентына үзгәрешләр кертү өлешендә үзгәрешләр эзерләнгән очракта, Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү буенча жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар шәһәр төзелеше регламенты билгеләнгән территория зонасы чикләрендә уздырыла. Бу очрактарда жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар уздыру срогы бер айдан артык була алмый.

4. Кагыйдәләр аэродром яны территорияләрендә билгеләнгән күчәмсез милек объектларыннан файдалануны чикләүгә туры китерелгән очракта, шулай ук 20 статьяның

2 өлөшөндөгө г-е пунктларында күрсөтөлгөн ярашмаучанлыктарны бетерү очрактарында, жәмөгөт фикир алышулары яисө гавами тыңлаулар үткөрөлми.

18 статья. Жир кишөрлеген яисө капитал төзелеш объекттын файдалануның шартлы рөхсөт ителгөн төренө рөхсөт бирү турында карар проекты буенча жәмөгөт фикир алышулары яисө гавами тыңлаулар

1. Жир кишөрлегеннен яисө капитал төзелеш объекттыннан файдалануның шартлы рөхсөт ителгөн төренө рөхсөт бирү тәртибе Россия Федерациясе Шөһөр төзелеше кодексы һәм әлеге бүлекнең 13 статьясы нигезләмөлөрө нигезендө билгелөнө.

2. Куллануның шартлы рөхсөт ителгөн төренө рөхсөт бирү турында карар проекты жәмөгөт фикир алышулары яисө гавами тыңлауларда фикир алышырга тиеш. Жәмөгөт фикир алышулары яисө гавами тыңлауларны оештыру һәм үткөрү Комиссия тарафыннан гамәлгө ашырыла.

3. Жир кишөрлеген яисө капитал төзелеш объекттын файдалануның шартлыча рөхсөт ителгөн төре әйлөнө-тирө мохиткө тискөрө йогынты ясарга мөмкин булган очракта, гавами тыңлаулар жир кишөрлеклөрөнөң һәм капитал төзелеш объектларының мондый тискөрө йогынтыны куркыныч астына куйган капитал төзелеш объектлары хокук иялөрө катнашында уздырыла.

4. Комиссия түбөндөгө затларга файдалануның шартлы рөхсөт ителгөн төренө рөхсөт бирү турында карар проекты буенча жәмөгөт фикир алышулары яисө гавами тыңлаулар уздыру турында хөбөрлөр жибөрө:

әлеге рөхсөт соратып алына торган жир кишөрлеге белөн гомуми чиклөрө булган жир кишөрлеклөрөнөң хокук иялөрөнө;

жир кишөрлеге белөн гомуми чиклөрө булган жир кишөрлеклөрөндө урнашкан капитал төзелеш объектларының әлеге рөхсөт соратып алына торган объектларның хокук иялөрөнө;

әлеге рөхсөт соратып алына торган капитал төзелеш объектның бер өлөшө булган биналарның хокук иялөрөнө.

Күрсөтөлгөн хөбөрлөр кызыксынган затның шартлы рөвөштө рөхсөт бирү турында гаризасы алынган көннөн соң жиде эш көнөннөн дө соңга калмыйча жибөрөлө.

5. Муниципаль берәмлек халкына жәмөгөт фикир алышулары яисө гавами тыңлаулар нәтижөлөрө турында бөяләмө басылып чыккан көнгө кадөр аларны уздыру турында хөбөр иткөн көннөн алып муниципаль берәмлек уставы һәм (яисө) муниципаль берәмлек вәкиллекле органының норматив хокукый актлары белөн билгелөнө һәм бер айдан артык була алмый.

6. Куллануның шартлы рөхсөт ителгөн төренө рөхсөт бирү турында карар проекты буенча ижтимагый фикир алышуларны яисө гавами тыңлауларны оештыруга һәм уздыруга бөйле чыгымнар мондый рөхсөтне бирү белөн кызыксынучы физик яисө юридик затка йөклөнө.

7. Капитал төзелеш объектның жир участогыннан яисө объекттыннан шартлы рөвөштө рөхсөт ителгөн файдалану төре жирдөн файдалану һәм төзелеш кагыйдөлөрөнө ижтимагый фикир алышулардан яки юридик зат инициативасы буенча шартлы рөвөштө рөхсөт ителгөн файдалану төренө рөхсөт бирү белөн кызыксынучы физик яки юридик зат инициативасы буенча гавами тыңлаулар үткөргөннөн соң үзгөрөшлөр кертү өчен билгелөнгөн шөһөр төзелеше регламентына кертөлгөн очракта, мондый затка шартлы рөвөштө рөхсөт ителгөн куллану төренө рөхсөт бирү турындагы карар жәмөгөт фикир алышулары яисө гавами тыңлаулар үткөрмичө генө кабул ителө.

19 статья. Рөхсөт ителгөн төзелеш, капитал төзелеш объектларын реконструкциялөүнең иң чик параметрларынан тайпылуга рөхсөт бирү мәсьөлөсө буенча жәмөгөт фикир алышулары яисө гавами тыңлаулар

1. Рөхсөт ителгөн төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкциялөүнең чик параметрларынан тайпылуга рөхсөт бирү тәртибе Россия

Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы һәм әлеге бүлекнең 14 статьясы нигезләмәләре нигезендә билгеләнә.

2. Рәхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүгә чик параметрларыннан тайпылуга рәхсәт бирү турындагы карар проекты жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлауларда каралырга тиеш. Жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлауларны оештыру һәм үткөрү Комиссия тарафыннан гамәлгә ашырыла.

3. Рәхсәт ителгән төзелеш, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрларыннан тайпылуга рәхсәт бирү турындагы карар проекты буенча жәмәгать фикер алышуларын яки гавами тыңлаулар оештыру һәм үткөрү белән бәйлә чыгымнарны мондый рәхсәтне бирү белән кызыксынган физик яки юридик зат түли.

VI БҮЛЕК. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү турында нигезләмәләр

20 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү тәртибе

1. Әлеге Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 31 - 33 статьяларында каралган тәртиптә һәм нигезләрдә гамәлгә ашырыла.

2. Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү мәсьәләсен карау өчен түбәндәгеләр нигез була:

а) жирлекнең генераль планының Кагыйдәләргә һәм (яисә) әлеге генераль планга һәм (яисә) территориаль планлаштыру схемасына үзгәрешләр кертү нәтижәсендә барлыкка килгән муниципаль районны территориаль планлаштыру схемасына туры килмәве;

б) Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан вәкаләт бирелгән федераль башкарма хакимият органынан Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән срокларда үтәү өчен, Кагыйдәләрдә кертелгән, аэродром яны территориясендә урнаштырылган күчмәсез милек объектларыннан файдалануны чикләүне бозуларны бетерү турында күрсәтмәләр керү;

в) территория зоналарының чикләрен үзгәртү, шәһәр төзелеше регламентларын үзгәртү турында тәкъдимнәр керү;

г) Күчмәсез мөлкәтнең бердәм дәүләт реестрында күрсәтелгән зоналар, территорияләр чикләренең урнашу урыны тасвирламасына карый торган территорияләрдән, мәдәни мирас объектлары территорияләреннән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләренең урнашу урыны турында белешмәләрнең шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында чагылдырылган туры килмәве;

д) территорияләрдән, федераль, региональ һәм жирле әһәмияттәге истәлекле урыннар территорияләреннән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләрендә тулысынча яисә өлешчә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануның күчмәсез мөлкәт объектларыннан мондый зоналар, территорияләр чикләрендә файдалануның чикләүләренә шәһәр төзелеше регламентында билгеләнгән чикләүләрнең туры килмәве;

е) территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналарны билгеләү, үзгәртү, туктату, мәдәни мирас объекты территориясе чикләрен, федераль әһәмияттәге тарихи жирлек территориясен, региональ әһәмияттәге тарихи жирлек территориясен билгеләү, үзгәртү;

ж) территорияне комплекслы үстөрү турында карар кабул итү.

3. Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү турындагы тәкъдимнәр Комиссиягә жиберелә:

Кагыйдәләр федераль әһәмияттәге капитал төзелеш объектларының эшләвенә, урнашуына комачауларга мөмкин булган очракларда, федераль башкарма хакимият органнары тарафыннан;

Кагыйдәләр региональ әһәмияттәге капитал төзелеш объектларының эшләвенә, урнашуына комачауларга мөмкин булган очракларда, Татарстан Республикасы башкарма хакимияте органнары тарафыннан;

Кагыйдәләр муниципаль районның жирле әһәмияттәге капитал төзелеш объектларының эшләвенә, урнашуына комачауларга мөмкин булган очрақларда, муниципаль районның жирле үзидарә органнары тарафыннан;

жирлекнең тиешле территориясендә жирдән файдалануны һәм төзелешне жайга салу тәртибен камилләштерергә кирәк булган очрақларда, жирле үзидарә органнары тарафыннан;

физик яисә юридик затлар тарафыннан инициатив тәртиптә йә Кагыйдәләрне куллану нәтижәсендә жир кишәрлекләре һәм капитал төзелеш объектлары нәтижәле файдаланылмаса, аларның хокук ияләренә зыян салынса, жир кишәрлекләренә һәм капитал төзелеш объектларының хақы кими, гражданның һәм аларның берләшмәләренә хокуклары һәм законлы мәнфәгатьләре гәмәлгә ашырылмаган очрақларда;

Россия Федерациясе тарафыннан төзелгән һәм кабул ителгән территорияне комплекслы үстерү турындагы карарны гәмәлгә ашыруны тәэмин итүче вәкаләтле федераль башкарма хакимият органы яисә юридик зат тарафыннан (алга таба - Россия Федерациясе тарафыннан билгеләнгән юридик зат);

Россия Федерациясе субъекты дәүләт хакимиятенә иң югары башкарма органы, территорияне комплекслы үстерү турында карар кабул иткән жирле үзидарә органы, Россия Федерациясе субъекты төзегән һәм территорияне комплекслы үстерү турында Россия Федерациясе субъекты кабул иткән карар (алга таба - Россия Федерациясе субъекты билгеләнгән юридик зат) яисә территорияне комплекслы үстерү турында карарны гәмәлгә ашыру максатларында территорияне комплекслы үстерү турында шартнамә төзелгән зат белән гәмәлгә ашыруны тәэмин итүче юридик зат тарафыннан.

Аэродром яны территориясендә билгеләнгән күчәмсез милек объектларыннан файдалануның чикләүләренә туры китерүне күздә тоткан Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү проекты Комиссия тарафыннан каралмый.

4. Кагыйдәләр Россия Федерациясе Шәһәр төзелеш кодексының 31 статьясындагы 3.1 өлешендә жирлек территориясендә федераль әһәмияттәге объектларны, региональ әһәмияттәге объектларны, муниципаль районның жирле әһәмияттәге объектларын (линия объектларыннан тыш) территориаль планлаштыру документларында каралган документларны урнаштыру мөмкинлегенә тәэмин ителмәгән очрақта, вәкаләтле федераль башкарма хакимият органы, Татарстан Республикасы башкарма хакимиятенә вәкаләтле органы, муниципаль районның вәкаләтле жирле үзидарә органы «Утар-Аты авыл жирлегенә» муниципаль берәмлегенә башлығына күрсәтелгән объектларны урнаштыруны тәэмин итү максатларында Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү турында таләп жиберә.

Бу очрақта «Утар-Аты авыл жирлегенә» муниципаль берәмлегенә башлығы Кагыйдәләргә шундый таләп алынган көннән алып утыз көн эчендә үзгәрешләр кертүне тәэмин итә.

5. Расланган Кагыйдәләр жир кишәрлекләрен һәм (яки) аларда урнашкан капитал төзелеш объектларын файдалану чикләүләренә каршы килүче һәм шәһәр яны территориясендә билгеләнгән икътисади һәм башка төр эшчәнлеккә гәмәлгә ашыру өлешендә чикләрендә тулысынча яисә өлешчә урнашкан аэродром яны территориясендә кулланылмый.

«Утар-Аты авыл жирлегенә» муниципаль берәмлегенә башлығы, Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан вәкаләт бирелгән башкарма хакимият органыннан алынганнан соң, Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү турында карар кабул итәргә тиеш. Әлегә күрсәтмәгә муниципаль берәмлек башлығы суд тәртибендә шикаять бирергә мөмкин.

«Утар-Аты авыл жирлегенә» муниципаль берәмлегенә башлығы Кагыйдәләргә аэродром яны территорияләрендә билгеләнгән күчәмсез милек объектларыннан файдалануны чикләүгә китерү өлешендә үзгәрешләр кертүне алты айдан да артмаган срокта тәэмин итә.

6. Әлегә статьяның 2 өлешендә каралган очрақларда, территорияләренә, мәдәни мирас объектлары территорияләре чикләрен билгеләүгә, федераль әһәмияткә ия тарихи жирлекләр территорияләре, төбәк әһәмиятендәге тарихи жирлекләр территорияләре чикләрен раслауга вәкаләтле дәүләт хакимияте башкарма органы яисә жирле үзидарә

органы «Утар-Аты авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге башлыгына мәдәни мирас объектлары территорияләре, федераль әһәмияттәге тарихи жирлекләр территорияләре, төбәк әһәмиятендәге тарихи жирлекләр территорияләре чикләрен аерым шартлар белән файдалану зоналары чикләрен билгеләү, мондый зоналар, территорияләр чикләрендә жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын куллануны чикләүне билгеләү өлешендә үзгәрешләр кертү турында таләп жиһәрә.

Әлеге очракта, шулай ук территориядән файдалануның махсус шартлары булган зонаның эшчәнлеген билгеләү, үзгәртү яисә туктату турында, мәдәни мирас объекты территориясә чикләре турында яисә әлеге статьяның 2 өлешендәге г - е пунктларында каралган нигезләр ачыклану көненнән «Утар-Аты авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге башлыгы Кагыйдәгә үзгәрешләр кертү өчен проект әзерләү турында карар кабул итәргә тиеш.

Мәдәни мирас объектлары территорияләре, федераль әһәмияттәге тарихи жирлекләр территорияләре, тарихи жирлекләр территорияләре чикләрен билгеләү, мондый зоналар, территорияләр чикләрендә жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын куллануны чикләүләргә билгеләү өлешендә үзгәрешләр кертү вақыты территорияләргә, мәдәни мирас объектлары территорияләре чикләрен билгеләүгә, федераль әһәмияттәге тарихи жирлекләр территорияләре чикләрен, төбәк әһәмиятендәге тарихи жирлекләргә чикләрен раслауга, территорияне файдалануның аерым шартлары булган зонаны билгеләү, үзгәртү яки гамәлдән чыгару турында белешмәләргә хокукларын теркәү органынан алынуына, мәдәни мирас объекты территориясә чикләре турында белешмәләр алуға вәкаләтле дәүләт хакимиятенә башкарма органы яисә жирле үзидарә органынан кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү турындагы таләпләр кәргән яисә әлеге статьяның 2 өлешендәге г - е пунктларында каралган Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү өчен нигезләргә ачыклау көненнән алты айдан артмаска тиеш.

7. Әлеге статьяның 4 һәм 5 өлешләрендә каралган очракларда, шулай ук әлеге статьяның 2 өлешендәге г - е пунктларында күрсәтелгән ярашмаучанлыкларны бетерү өчен жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар уздыру таләп ителми.

8. Комиссия, Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү өлешендә аларны аэродром яны территорияләрендә билгеләнгән күчәмсез милек объектларынан файдалануның чикләүләргә туры китерү өлешендә үзгәрешләр кертү очракларынан һәм әлеге статьяның 2 өлешендә күрсәтелгән ярашмаучанлыкларны бетерү очракларынан тыш, Кагыйдәгә үзгәреш кертү турында тәкъдим кертелгән көннән алып егерме биш көн эчендә бәяләмә әзерли, анда Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү турындагы яисә кире кагу сәбәпләргә күрсәтеп, бу тәкъдимне кире кагу турында бәяләмәне муниципаль берәмлекнең Башкарма комитеты житәкчесенә жиһәрә.

9. Комиссия бәяләмәсендәге рекомәндацияләргә исәпкә алып, муниципаль берәмлек Башкарма комитеты житәкчесә утыз көн эчендә Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү проектын әзерләү турында яисә, кире кагу сәбәпләргә күрсәтеп, Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү турында тәкъдимне кире кагу хақында карар кабул итә һәм мәрәжәгать итүчеләргә әлеге карарның күчәрмәсен жиһәрә.

10. Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү проектын әзерләү турындагы карар күрсәтелгән проектны әзерләү эшләргә уздыру тәртибен һәм срокларын, проектны эшләүне оештыруга кагылышлы башка нигезләмәләргә үз эченә алырга тиеш.

11. Муниципаль берәмлекнең башкарма комитеты Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү проектын әзерләү турында карар кабул итү датасынан ун көн эчендә мондый карарны кабул итү турындагы хәбәрне билгеләнгән тәртиптә бастырып чыгаруны (халыкка житкерүне) тәэмин итә. Хәбәрдә түбәндәгеләр күрсәтелә:

Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү проектын әзерләү эшләргә уздыру тәртибе һәм сроклары;

кызыксынган затларның тәкъдимнәргән Комиссиягә жиһәрә тәртибе;
эшләргә оештыруның башка мәсьәләләргә.

Кагыйдәләргә аэродром яны территориясендә билгеләнгән күчәмсез милек объектларынан файдалануны чикләүгә туры килгән очракта, шулай ук әлеге статьяның 2 өлешендә күрсәтелгән г - е пунктларында күрсәтелгән ярашмаучанлыкларны бетерү

буенча Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү проектын әзерләү турында карар кабул итү турындагы хәбәрне бастырып чыгару (халыкка житкерү) таләп ителми.

12. Муниципаль берәмлекнең Башкарма комитеты Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү проектын әзерләгәннән соң Комиссия тәкъдим иткән проектның техник регламентлар таләпләренә, территориаль планлаштыру документларына туры килүен тикшерә.

13. Күрсәтелгән тикшерү нәтижәләре буенча муниципаль берәмлекнең Башкарма комитеты житәкчесе Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү проектынның әлеге статьяның 10 өлешендә күрсәтелгән таләпләргә һәм документларга туры килмәве ачыкланган очракта, эшләп бетерү өчен Комиссиягә кире жибәрә.

14. Муниципаль берәмлек башлыгы, Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү проектын алганнан соң, проектны алган көннән соң ун көннән дә соңга калмыйча жәмәгать фикер алышуларын яисә гавами тыңлаулар уздыру турында карар кабул итә.

15. Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү проектын буенча жәмәгать фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында, әлеге Кагыйдәләрнең 17 статьясы нигезләмәләре нигезендә башка норматив хокукый актларда билгеләнгән тәртиптә уздырыла.

16. Чикләрендә тулысынча яисә өлешчә аэродром яны территориясе урнашкан муниципаль берәмлек территориясенә карата әзерләнгән Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү проектын, мондый проект буенча ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар уздыру турында карар кабул ителгән көннән соң ун көннән дә соңга калмыйча, Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан вәкаләтләр бирелгән башкарма хакимият органына жибәрелергә тиеш.

Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан вәкаләтле федераль башкарма хакимият органы, Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү проектын аэродром яны территориясендә билгеләнгән күчәмсез милек объектларынан файдалану чикләүләренә каршы килсә, күрсәтелгән проект кәргән көннән соң ун көннән дә соңга калмыйча, муниципаль берәмлекнең жирле үзидарә органына аэродром яны территориясендә билгеләнгән күчәмсез милек объектларынан файдалану кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү проектын шәһәр яны территориясендә билгеләнгән чикләргә туры китерү турында күрсәтмә жибәрә. Әлеге күрсәтмәгә муниципаль берәмлекнең жирле үзидарә органы тарафыннан суд тәртибендә шикаят бирелергә мөмкин.

17. Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү жирле үзидарә органнарының норматив хокукый актларын рәсми бастырып чыгару (халыкка житкерү) өчен билгеләнгән тәртиптә бастырып чыгарылырга һәм «Интернет» челтәрендә муниципаль берәмлекнең рәсми сайтында урнаштырылырга тиеш.

18. Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү территориаль планлаштыруның федераль дәүләт мәгълүмат системасында Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү проектын раслаган көннән алып ун көннән дә соңга калмыйча урнаштырылырга тиеш.

19. Россия Федерациясенең һава кодексы нигезендә, билгеләнгән аэродром яны территориясе муниципаль берәмлек чикләрендә тулысынча яисә өлешчә урнашкан очракта, мондый муниципаль берәмлекнең жирле үзидарә органы территориаль планлаштыруның федераль дәүләт мәгълүмат системасында Кагыйдәләргә расланган үзгәрешләр урнаштырылган көннән алып биш көннән дә соңга калмыйча, күрсәтелгән үзгәрешләргә территориаль планлаштыруның федераль дәүләт мәгълүмат системасында урнаштыру турында электрон рәвештә һәм (яисә) почта аша Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан вәкаләт бирелгән башкарма хакимиятнең федераль органына территориаль планлаштыруның федераль дәүләт мәгълүмат системасында урнаштыру турында хәбәр итә.

20. Физик һәм юридик затлар Кагыйдәләргә үзгәрешләргә раслау турындагы карарга суд тәртибендә ризасызлык белдерергә хокуклы.

VII БҮЛЕК. Жирдән файдалануның һәм төзелешнең башка мәсьәләләрен жайга салу турында нигезләмәләр

21 статья. Территория зоналары чикләре турында мәгълүматны Күчәмсез мөлкәтнең бердәм дәүләт реестрына кертү

1. Территория зоналары чикләре турында мәгълүматлар кертү кагыйдәләре Күчөмсөз мөлкәтнең бердәм дәүләт реестрына “Күчөмсөз миләкне дәүләт теркәвенә алу турында” 2015 елның 13 июлендәге 218-ФЗ номерлы Федераль законның 34 статьясы нигезләмәләре белән билгеләнә (03.08.2018 ел редакциясендә).

2. Чикләре Күчөмсөз мөлкәтнең бердәм дәүләт реестрында булган җир кишәрлекләре, торак пунктлар яисә муниципаль берәмлекләрнең чикләре урынын билгеләүдә хаталарны исәпкә алып, билгеләнгән территория зоналары өлегә Кагыйдәләр белән билгеләнә.

Бердәм дәүләт күчөмсөз мөлкәт реестрында белешмәләре булмаган торак пунктлар чикләренә карата аларның чикләрен билгеләүдә хаталар исәпкә алынмый.

3. Чикләре җир кишәрлекләре, торак пунктлар яисә Бердәм дәүләт күчөмсөз мөлкәт реестрында булган муниципаль берәмлекләр чикләренә урнашу урынын билгеләүдә хаталарны исәпкә алып, билгеләнгән территория зоналар өлегә бүлеккә кушымтада чагылдырылды.

4. Өлегә бүлеккә кушымта материалларына, Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү процедурасын гамәлгә ашырмыйча, җир төзелеше эшләрен уздырган саен төзәтмәләр кертеләргә мөмкин.

II ӨЛЕШ. ШӘҺӘР ТӨЗЕЛЕШЕН ЗОНАЛАШТЫРУ КАРТАСЫ

VIII БҮЛЕК. «Утар-Аты авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә шәһәр төзелешен зоналаштыру карталары

22 статья. Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы. Территория зоналары

1. Шәһәр төзелешен зоналаштыруның күрсәтелгән картасы әлеге Кагыйдәләрнең аерылгысыз өлеше булып тора (1нче кушымта).

2. Күрсәтелгән картада территория зоналарының чикләре һәм аларның кодлы тамгалары сурәтләнгән. Территория зоналарының чикләре әлеге Кагыйдәләрнең 9 статьясы нигезләмәләре нигезендә билгеләнгән.

3. «Утар-Аты авыл жирлеген» муниципаль берәмлеге территориясендә тәкъдим ителгән һәм шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында күрсәтелгән территория зоналары составына түбәндәгеләр керә:

шәһәр төзелеше регламенты билгеләнә торган территория зоналары;

шәһәр төзелеше регламентларының гамәлдә булуы кагылмый торган жир кишәрлекләре булган территория зоналары;

шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган жирләре булган территория зоналары.

Шәһәр төзелеше регламенты билгеләнә торган территория зоналары:

Ж1 - шәхси торак төзелеше зонасы;

ОД1 - күпфункцияле ижтимагый-эшлекле төзелеш зонасы;

КО - коммуналь хезмәт күрсәтү объектлары зонасы;

1 - транспорт инфраструктурасы зонасы;

И2 - инженерлык инфраструктурасы зонасы;

П - сәнәгать житештерүе объектлары зонасы;

С2 - авыл хужалыгын тәэмин итү объектлары зонасы;

АХ2 - авыл хужалыгы житештерүе объектлары зонасы;

СХ3 - яшелчәчелек зонасы;

АХ4 - күмәк бакчачылык һәм дача хужалыгы зонасы;

Р1 - табигать ландшафтлары зонасы;

Р3 - рекреация һәм туризм объектлары зонасы;

СН1 - махсус билгеләнгән зона.

Шәһәр төзелеше регламентларының гамәлдә булуы кагылмый торган жир кишәрлекләре булган территория зоналары:

Шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган жирләре булган территория зоналары:

СХ1 - авыл хужалыгы жирләре зонасы;

ЛФ - урман фонды зонасы;

ВО - су объектлары зонасы.

4. Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында мәжбүри тәртиптә чикләрендә мондый эшчәнлекне гамәлгә ашыру планлаштырылган очракта территорияне комплекслы үстерүне гамәлгә ашыру күздә тотыла торган территорияләр билгеләнә. Мондый территорияләрнең чикләре бер яки берничә территория зонасы чикләрендә билгеләнә һәм аерым картада күрсәтелә ала. Мондый территорияләргә карата территорияне комплекслы үстерү турында бер яисә берничә шартнамә төзелә.

Территорияне комплекслы һәм тотрыклы үстерү эшчәнлеген гамәлгә ашыру күздә тотыла торган территорияләр чикләре жирле үзидарәнең вәкаләтле органы территорияне комплекслы үстерү турындагы карары һәм территорияне комплекслы үстерү турындагы шартнамә нигезендә әзерләнгән территорияне планлаштыру документлары нигезендә жирле үзидарәнең вәкаләтле органы һәм ачык аукционда жиңүче арасында территорияне комплекслы үстерү турында шартнамә төзү хокукына ия булган яисә Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы нигезендә мондый шартнамә төзү хокукына ия башка затлар арасында төзелгән территорияне планлаштыру документлары нигезендә билгеләнә.

Чикләрендә территорияне комплекслы үстерү күздә тотыла торган территорияләр «Утар-Аты авыл жирлеген» муниципаль берәмлеген чикләрендә билгеләнмәгән, шуңа бәйләп рәвештә әлегә Кагыйдәләр материалларында чагылмый.

23 статья. Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы. Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләре

1. Шәһәр төзелешен зоналаштыруның күрсәтелгән картасы әлегә Кагыйдәләрнең аерылгысыз өлешен булып тора (2 нче кушымта).

2. Күрсәтелгән картада территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналарның чикләре чагылдырылды, алар Россия Федерациясене законнары нигезендә жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануга өстәмә чикләүләр сала.

3.Характеристикалары законнарда, башка норматив хокукый актларда билгеләнгән куллану режимнарына туры килми торган территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләре һәм капитал төзелеш объектлары әлегә Кагыйдәләргә туры килми.

4. Күрсәтелгән Шәһәр төзелешен зоналаштыруның күрсәтелгән картасында территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләреннән тыш мәдәни мирас объектларының, ачыкланган мәдәни мирас объектларының, мәдәни мирас объектлары билгеләренә ия объектларның урнашу урыны; тарихи жирлекләр территорияләре чикләре чагылдырыла.

24 статья. Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы. Мәдәни мирас объектлары территорияләре чикләре, тарихи жирлекләр территорияләре чикләре, мәдәни мирас объектларын саклау зоналары чикләре

1. Шәһәр төзелешен зоналаштыруның күрсәтелгән картасында мәдәни мирас объектларын саклау зоналарының чикләре күрсәтелә.

«Утар-Аты авыл жирлеген» муниципаль берәмлеген территориясендә мәдәни мирас объектларын сак зоналарының билгеләнгән чикләре булмау сәбәпле, әлегә карта әзерләнми.

III ӨЛӨШ. ШӘҺӘР ТӨЗЕЛЭШЕ РЕГЛАМЕНТЛАРЫ

IX БҮЛЕК. Жир кишәрлекләренең иң чик күләмнәрен һәм рәхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрларын билгеләү өлөшндә Шәһәр төзелеш регламентлары жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рәхсәт ителгән файдалану төрләре

25 статья. Шәһәр төзелеш регламенты билгеләнә торган территория зоналары

1. Ж1 - Шәхси торак төзелеш зонасы

1.1. Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рәхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренең иң чик (минимал һәм (яисә) максимал күләмнәре һәм рәхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрлары:

Рәхсәт ителгән куллану төренең коды *	Рәхсәт ителгән файдалану төренең аталышы *	Рәхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрлары			
		Жир кишәрлегенең үлчәме	катларның чик саны һәм төзелешнең чик биеклегенә	Төзелешнең максималь проценты	жир кишәрлекләреннән чикләреннән минимал тайпылышлар
Рәхсәт ителгән файдалануның төп төрләре					
2.1	Шәхси торак төзелеш өчен	минимал - 1000 кв. м; максимал - 5000 кв.м.	Төп төзелештә катларның иң чик саны - 3 (мансарданы да кертеп), ярдәмче корылмаларныкы - 1; Төп төзелешнең иң чик биеклегенә - 10 м; ярдәмче корылмаларныкы - 3,5 м (яисә түбәле), 4,5 м (авыш түбәле, иң зур биеклегенә). Коймаларның максимал биеклегенә - 2,0 м.	20 %	урам-юл челтәренә чыгучы жир кишәрлегенә яклары өчен - 3 м; жир кишәрлегенә башка яклары өчен - билгеләнми. Барлыкка килгән төзелеш шартларында тайпылышны киметү яки кызыл линия буенча биналарның, корылмаларның урнашуы рәхсәт ителә.
2.2	Шәхси ярдәмче хужалык алып бару өчен	минимал - 1000 кв. м; максимал - 5000 кв.м.	Төп төзелештә катларның иң чик саны - 3 (мансарданы да кертеп), ярдәмче корылмаларныкы - 1; Төп төзелешнең иң чик биеклегенә - 10 м; ярдәмче	20 %	урам-юл челтәренә чыгучы жир кишәрлегенә яклары өчен - 3 м; жир кишәрлегенә башка яклары өчен -

			корылмаларныкы - 3,5 м (яссы түбәле), 4,5 м (авыш түбәле, иң зур биекlege). Коймаларның максималъ биекlege - 2,0 м.		билгеләнми. Барлыкка килгән төзелеш шартларында тайпылышны киметү яки кызыл линия буенча биналарның, корылмаларның урнашуы рөхсәт ителә.
2.3	Туктатылган торак төзелеше	минималъ - 1000 кв. м; максималъ - 2000 кв.м.	Төп төзелештәге катларның иң чик саны - 3 (мансарданы да кертеп), ярдәмче корылмаларныкы - 1; Төп төзелешнең иң чик биекlege - 10 м; ярдәмче корылмаларныкы - 3,5 м (яссы түбәле), 4,5 м (авыш түбәле, иң зур биекlege). Коймаларның максималъ биекlege - 2,0 м.	30 %	урам-юл челтәрәнә чыгучы жир кишәрlege яклары өчен - 3 м; жир кишәрlegенең башка яклары өчен - билгеләнми. Барлыкка килгән төзелеш шартларында тайпылышны киметү яки кызыл линия буенча биналарның, корылмаларның урнашуы рөхсәт ителә.
Рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре					
2.7	Торак төзелешенә хезмәт күрсәтү	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми
2.7.1	Гараж билгеләнеше ндәге объектлар	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми
12.0	Гомуми файдаланудагы жир кишәрлекләре (территорияләр)	билгеләнми			
Рөхсәт ителгән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре					
2.1.1	Азкатлы күпфатирлы торак төзелеше	минималъ - 1000 кв. м.; максималъ - билгеләнми	Төп төзелештәге катларның иң чик саны - 4 (мансарданы да кертеп); Төп төзелешнең	40 %	5 м. Барлыкка килгән төзелеш шартларында тайпылышны киметү яки кызыл

			иң чик биеклеге - 15 м; Койманың максималь биеклеге - 1 м.		линия буенча биналарның, корылмаларның урнашуы рөхсәт ителә.
3.5.1	Мәктәпкәчә, башлангыч һәм урта гомуми белем бирү	билгеләнми	билгеләнми	80 %	5 м. Барлыкка килгән төзелеш шартларында тайпылышны киметү яки кызыл линия буенча биналарның, корылмаларның урнашуы рөхсәт ителә.
13.1	Бакчачылык алып бару	минималь - 1000 кв. м.; максималь - 5000 кв.м.	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми

*РФ Икътисади үсеш министрлығының 2014 елның 01 сентябрдәге 540 номерлы боерыгы белән расланган җир кишәрлекләренән рөхсәт ителгән файдалану төрләре классификаторы нигезендә

1.2. Башка таләпләр:

Минималь аралар:

2 - 3 кат биеклектәге торак биналарның озын яклары арасында: кимендә 15 м;

4 катлы йортларның озын яклары арасында: 20 м дан да ким түгел;

балалар уеннары өчен мәйданчыктан алып торак биналарга кадәр - 12 м;

өлкәннәр өчен ял итү мәйданчыгынан - 10 м;

автомобиль кую мәйданчыкларыннан - 10 м;

спорт белән шөгильләнү өчен мәйданчыктан-10 метрдан 40 метрга кадәр;

хужалык максатлары өчен мәйданчыктан - 20 м;

калдыклар өчен контейнерлар булган мәйданчыклардан алып торак йортлар, балалар учреждениеләре кишәрлекләре чикләренә, яшелләндерелгән мәйданчыкларга кадәр - кимендә 50 м, әмма 100 м дан артык түгел.

Автомобиль транспортын саклау урыннарыннан тыш, урамнар ягыннан ярдәмче корылмалар урнаштыру рөхсәт ителми.

Рөхсәт ителгән социаль, коммуналь-көнкүреш, административ һәм башка билгеләнештәге объектлар торак йортларның түбәндәге ике катларында урнашырга яки аларга килүчеләр өчен торак (ишегалды) территориясеннән аерым территорияләргә, подъездларга һәм автотранспортның вакытлыча торы өчен кунак ачык автостоянкалар ясау өчен мәйданчыкларга ия булган очракта мөмкин.

Әлеге статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентларның, норматив техник документларның, шәһәр төзелеше проектлау нормативларының һәм башка норматив документларның таләпләренә туры китереп билгеләнә.

2. ОД1 - Күпфункцияле ижтимагый-эшлекле төзелеш зонасы

2.1. Җир кишәрлекләренән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре; җир кишәрлекләренең иң чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән куллану төренең коды *	Рөхсәт ителгән файдалану төренең аталышы *	рөхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрлары			
		жир кишәрлегенең үлчәме	катларның чикле саны һәм төзелешнең чикле биеклеге	Төзелешнең максималь проценты	жир кишәрлекләре чикләреннән минималь тайпылышлар
Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләр					
3.2	Социаль хезмәт күрсәтү	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми
3.3	Көнүреш хезмәте	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми
3.4.1	Амбулатор-поликлиника хезмәте күрсәтү	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми
3.5	Мәгариф һәм агарту	билгеләнми	билгеләнми	80 %	5 м. Барлыкка килгән төзелеш шартларында тайпылышны киметү яки кызыл линия буенча биналарның, корылмаларның урнашуы рөхсәт ителә.
3.6	Мәдәни үсеш	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми
3.7	Дини файдалану	билгеләнми	билгеләнми	80 %	5 м. Барлыкка килгән төзелеш шартларында тайпылышны киметү яки кызыл линия буенча биналарның, корылмаларның урнашуы рөхсәт ителә.
3.8	Иҗтимагый идарә	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми
3.10.1	Амбулатор ветеринария хезмәте күрсәтү	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми
4.1	Эшлекле идарә	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми
4.4	Кибетләр	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми
4.5	Банк һәм иминиятлештөрү эшчәнлегенә	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми
4.6	Жәмәгать	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми

	туклануы				
4.7	Кунакханә хезмәте	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми
5.1	Спорт	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми
8.3	Эчке хокук тәртибен тәэмин итү	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми
Рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре					
2.7.1	Гараж билгеләнеше ндәге объектлар	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми
3.1	Коммуналь хезмәт күрсәтү	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми
4.9	Автотранспортка хезмәт күрсәтү	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми
12.0	Гомуми файдаланудагы жир кишәрлекләре (территорияләр)	билгеләнми			
Рөхсәт ителгән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре					
2.1	Шәхси торак төзелеше өчен	минималь - 1000 кв. м; максималь - 5000 кв.м.	Төп төзелештәге катларның иң чик саны - 3 (мансарданы да кертеп), ярдәмче корылмаларныкы - 1; Төп төзелешнең иң чик биекlege - 10 м; ярдәмче корылмаларныкы - 3,5 м (яссы түбәле), 4,5 м (авыш түбәле, иң зур биекlege). Коймаларның максималь биекlege - 2,0 м.	20 %	урам-юл челтәренә чыгучы жир кишәрлеге яклары өчен - 3 м; жир кишәрлегенең башка яклары өчен - билгеләнми. Барлыкка килгән төзелеш шартларында тайпылышны киметү яки кызыл линия буенча биналарның, корылмаларның урнашуы рөхсәт ителә.
2.1.1	Азкатлы күпфатирлы торак төзелеше	минималь - 1000 кв. м.; максималь - билгеләнми	Төп төзелештәге катларның иң чик саны - 4 (мансарданы да кертеп); Төп төзелешнең иң чик биекlege - 15 м;	40 %	5 м. Барлыкка килгән төзелеш шартларында тайпылышны киметү яки кызыл линия буенча биналарның,

			Койманың максималъ биеклеге - 1 м.		корылмаларның урнашуы рөхсәт ителә.
2.2	Шәхси ярдәмче хужалык алып бару өчен	минималъ - 1000 кв. м; максималъ - 5000 кв.м.	Төп төзелештәге катларның иң чик саны - 3 (мансарданы да кертеп), ярдәмче корылмаларныкы - 1; Төп төзелешнең иң чик биеклеге - 10 м; ярдәмче корылмаларныкы - 3,5 м (яссы түбәле), 4,5 м (авыш түбәле, иң зур биеклеге). Коймаларның максималъ биеклеге - 2,0 м.	20 %	урам-юл челтәрәнә чыгуычы жир кишәрлегә яклары өчен - 3 м; жир кишәрлегенә башка яклары өчен - билгеләнми. Барлыкка килгән төзелеш шартларында тайпылышны киметү яки кызыл линия буенча биналарның, корылмаларның урнашуы рөхсәт ителә.
2.3	Туктатылган торак төзелеше	минималъ - 1000 кв. м; максималъ - 2000 кв.м.	Төп төзелештәге катларның иң чик саны - 3 (мансарданы да кертеп), ярдәмче корылмаларныкы - 1; Төп төзелешнең иң чик биеклеге - 10 м; ярдәмче корылмаларныкы - 3,5 м (яссы түбәле), 4,5 м (авыш түбәле, иң зур биеклеге). Коймаларның максималъ биеклеге - 2,0 м.	30 %	урам-юл челтәрәнә чыгуычы жир кишәрлегә яклары өчен - 3 м; жир кишәрлегенә башка яклары өчен - билгеләнми. Барлыкка килгән төзелеш шартларында тайпылышны киметү яки кызыл линия буенча биналарның, корылмаларның урнашуы рөхсәт ителә.
4.2	Сәүдә объектлары (сәүдә үзәкләре, сәүдә-күңел ачу үзәкләре (комплекслар)	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми
4.3	Базарлар	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми
4.8	Күңел ачулар	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми

4.9.1	Юл буе сервисы объектлары	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми
6.4	Азык-төлек сәнәгате	билгеләнми	билгеләнми	80 %	билгеләнми
6.9	Складлар	билгеләнми	билгеләнми	60 %	билгеләнми

*РФ Икътисади үсеш министрлығының 2014 елның 01 сентябрдәге 540 номерлы боерыгы белән расланган жир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалану төрләре классификаторы нигезендә

2.2. Башка таләпләр:

Минималь аралар:

мәктәпкәчә һәм гомуми белем бирү учреждениеләре өчен кызыл линиядән төп төзелешкә кадәр - 10 м;

стационары кызыл сызыктан төп төзелешкә кадәр булган дөвалау учреждениеләре өчен - 30 м;

2 - 3 кат биеклектәге торак биналарның озын яклары арасында: кимендә 15 м;

4 катлы йортларның озын яклары арасында: 20 м дан да ким түгел;

Стационары һәм башка ижтимагый һәм торак биналары булган дөвалау учреждениесе арасындагы ара - 50 метрдан да ким түгел.

Әлеге статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентларның, норматив техник документларның, шәһәр төзелеше проектлау нормативларының һәм башка норматив документларның таләпләренә туры китереп билгеләнә.

3. КО - коммуналь хезмәт күрсәтү объектлары зонасы

3.1. Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренә иң чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән куллану төренең коды *	Рөхсәт ителгән файдалану төренең аталышы *	рөхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрлары			
		жир кишәрлегенң үлчәме	катларның чикле саны һәм төзелешнең чикле биеклегенә	Төзелешнең максималь проценты	жир кишәрлекләре чикләреннән минималь тайпылышлар
Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре					
3.1	Коммуналь хезмәт күрсәтү	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми
Рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре					
билгеләнми					
Рөхсәт ителгән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре					
билгеләнми					

*РФ Икътисади үсеш министрлығының 2014 елның 01 сентябрдәге 540 номерлы боерыгы белән расланган жир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалану төрләре классификаторы нигезендә

3.2. Әлеге статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентларның, норматив техник документларның, шәһәр төзелеше проектлау нормативларының һәм башка норматив документларның таләпләренә туры китереп билгеләнә.

4. И1 - Транспорт инфраструктурасы зонасы

4.1. Жир кишәрлекләрәннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләрә; жир кишәрлекләрәнәң иң чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәрә һәм рөхсәт ителгән төзелешнәң, капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләүнәң иң чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән куллану төрәнәң коды *	Рөхсәт ителгән файдалану төрәнәң аталышы *	рөхсәт ителгән төзелешнәң, капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләүнәң чик параметрлары			
		жир кишәрлегәнәң үлчәмә	катларның чикле саны һәм төзелешнәң чикле биеклегә	Төзелешнәң максималь проценты	жир кишәрлекләрә чикләрәннән минималь тайпылышлар
Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләрә					
7.2	Автомобиль транспорты	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
7.3	Су транспорты	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
4.9	Автотранспортка хезмәт күрсәтү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
4.9.1	Юл буе сервисы объектлары	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
Рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмчә төрләрә					
8.3	Эчке хокук тәртибен тәэмин итү	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми
Рөхсәт ителгән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләрә					
билгеләнми					

*РФ Икътисади үсеш министрлығының 2014 елның 01 сентябрәдәгә 540 номерлы боерыгы белән расланган жир кишәрлекләрәннән рөхсәт ителгән файдалану төрләрә классификаторы нигезендә

4.2. Әлегә статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентларның, норматив техник документларның, шәһәр төзелешә проектлау нормативларының һәм башка норматив документларның таләпләрәнә туры китереп билгеләнә.

5. И2 - Инженерлык инфраструктурасы зонасы

5.1. Жир кишәрлекләрәннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләрә; жир кишәрлекләрәнәң иң чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәрә һәм рөхсәт ителгән төзелешнәң, капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләүнәң иң чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән куллану төрәнәң коды *	Рөхсәт ителгән файдалану төрәнәң аталышы *	рөхсәт ителгән төзелешнәң, капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләүнәң чик параметрлары			
		жир кишәрлегәнәң үлчәмә	катларның чикле саны һәм төзелешнәң чикле биеклегә	Төзелешнәң максималь проценты	жир кишәрлекләрә чикләрәннән минималь тайпылышлар
Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләрә					

3.1	Коммуналь хезмэт күрсөтү	билгелэнми	билгелэнми	100 %	билгелэнми
6.7	Энергетика	билгелэнми	билгелэнми	100 %	билгелэнми
6.8	Элемтә	билгелэнми	билгелэнми	100 %	билгелэнми
7.5	Торбаүткөргө ч транспорт	билгелэнми	билгелэнми	билгелэнми	билгелэнми
11.1	Су объектларын нан гомуми файдалану	билгелэнми	билгелэнми	билгелэнми	билгелэнми
11.2	Су объектларын нан махсус файдалану	билгелэнми	билгелэнми	билгелэнми	билгелэнми
11.3	Гидротехник корылмалар	билгелэнми	билгелэнми	билгелэнми	билгелэнми
Рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрлөрө					
7.2	Автомобиль транспорты	билгелэнми	билгелэнми	билгелэнми	билгелэнми
Рөхсәт ителгән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрлөрө					
билгелэнми					

*РФ Икътисади үсеш министрлығының 2014 елның 01 сентябрәндәге 540 номерлы боерыгы белән расланган жир кишәрлекләренән рөхсәт ителгән файдалану төрлөрө классификаторы нигезендә

5.2. Әлеге статьяда жайга салынмаган күрсәткөчләр техник регламентларның, норматив техник документларның, шәһәр төзелеш проектлау нормативларының һәм башка норматив документларның таләпләренә туры китереп билгеләнә.

6. П - Сәнәгать житештерүе объектлары зонасы

6.1. Жир кишәрлекләренән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрлөрө; жир кишәрлекләренә иң чик (минималь һәм (яисә) максимал күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән куллану төренең коды *	Рөхсәт ителгән файдалану төренең аталышы *	Жир кишәрлекләренә иң чик үлчәмә һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән түзү һәм реконструкцияләүнең чик параметрлары			
		жир кишәрлегенң үлчәмә	катларның чик саны һәм төзелешнең чик биеклегә	максимал түзү проценты	жир кишәрлекләре чикләренән минимал тайпылышлар
Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрлөрө					
6.2	Авыр сәнәгать	билгеләнми	билгеләнми	80 %	билгеләнми
6.2.1	Автомобиль төзелеш сәнәгате	билгеләнми	билгеләнми	80 %	билгеләнми
6.3	Жиңел сәнәгать	билгеләнми	билгеләнми	80 %	билгеләнми

6.3.1	Фармацевтик а сәнәгате	билгеләнми	билгеләнми	80 %	билгеләнми
6.4	Азык-төлек сәнәгате	билгеләнми	билгеләнми	80 %	билгеләнми
6.5	Нефтехимия сәнәгате	билгеләнми	билгеләнми	80 %	билгеләнми
6.6	Төзелеш сәнәгате	билгеләнми	билгеләнми	80 %	билгеләнми
Рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре					
3.1	Коммуналь хезмәт күрсәтү	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми
12.0	Гомуми файдаланудагы жир кишәрлекләре (территорияләр)	билгеләнми			
Рөхсәт ителгән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре					
6.9	Складлар	билгеләнми	билгеләнми	60 %	билгеләнми
4.7	Кунакханә хезмәте	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми
3.5.2	Урта һәм югары һөнәри белем	билгеләнми	билгеләнми	80 %	5 м. Барлыкка килгән төзелеш шартларында тайпылышны киметү яки кызыл линия буенча биналарның, корылмаларның урнашуы рөхсәт ителә.

*РФ Икътисади үсеш министрлыгының 2014 елның 01 сентябрдәге 540 номерлы боерыгы белән расланган жир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалану төрләре классификаторы нигезендә

6.2. Әлеге статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентларның, норматив техник документларның, шәһәр төзелеше проектлау нормативларының һәм башка норматив документларның таләпләренә туры китереп билгеләнә.

7. С2 - Авыл хужалыгын тәэмин итү объектлары зонасы

7.1 Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренең иң чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән куллану төренең коды *	Рөхсәт ителгән файдалану төренең аталышы *	рөхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрлары			
		жир кишәрлегенең	катларның чикле саны һәм төзелешнең	Төзелешнең максималь	жир кишәрлекләре чикләреннән

		үлчөмө	чикле биеклеге	проценты	минималы тайпылышлар
Рөхсөт ителгөн фэйдалануныц төп төрлөрө					
1.14	Авыл хужалыгы фәнни яктан тээмин итү	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми
1.15	Авыл хужалыгы продукциясен саклау һәм эшкөртү	билгеләнми	билгеләнми	60 %	билгеләнми
1.18	Авыл хужалыгы житештерүөн тээмин итү	билгеләнми	билгеләнми	60 %	билгеләнми
3.10	Ветеринария хезмөтө	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми
Рөхсөт ителгөн фэйдалануныц ярдөмчө төрлөрө					
3.1	Коммуналь хезмөт күрсөтү	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми
12.0	Гомуми фэйдаланудагы жир кишөрлеклөрө (территориялөр)	билгеләнми			
Рөхсөт ителгөн фэйдалануныц шартлы рөхсөт ителгөн төрлөрө					
билгеләнми					

*РФ Икътисади үсөш министрлыгыныц 2014 елныц 01 сентябрөндөгө 540 номерлы боерыгы белән расланган жир кишөрлеклөрөннөн рөхсөт ителгөн фэйдалану төрлөрө классификаторы нигезөндө

7.2 Элегө статьяда жайга салынмаган күрсөткөчлөр техник регламентларныц, норматив техник документларныц, шөһөр төзелөшө проектлау нормативларыныц һәм башка норматив документларныц талөплөрөнө туры китереп билгелөнө.

8 СХ2 - Авыл хужалыгы житештерүө объектлары зонасы

8.1 Жир кишөрлеклөрөннөн һәм капиталы төзелөш объектларынан рөхсөт ителгөн фэйдалану төрлөрө; жир кишөрлеклөрөнөң иц чик (минималы һәм (яисө) максималы күлөмнөрө һәм рөхсөт ителгөн төзелөшнөң, капиталы төзелөш объектлары реконструкциялөүнөң иц чик параметрлары:

Рөхсөт ителгөн куллану төрөнөң коды *	Рөхсөт ителгөн фэйдалану төрөнөң аталышы *	рөхсөт ителгөн төзелөшнөң, капиталы төзелөш объектлары реконструкциялөүнөң чик параметрлары			
		жир кишөрлегөң үлчөмө	катларныц чикле саны һәм төзелөшнөң чикле биеклегө	Төзелөшнөң максималы проценты	жир кишөрлеклөрө чиклөрөннөн минималы тайпылышлар
Рөхсөт ителгөн фэйдалануныц төп төрлөрө					

1.7	Терлекчелек	билгеләнми	билгеләнми	80 %	билгеләнми
1.12	Умартачылык	билгеләнми	билгеләнми	80 %	билгеләнми
1.13	Балыкчылык	билгеләнми	билгеләнми	80 %	билгеләнми
1.17	Питомниклар	билгеләнми	билгеләнми	80 %	билгеләнми
1.3	Яшелчәчелек	билгеләнми	билгеләнми	80 %	билгеләнми
Рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре					
3.1	Коммуналь хезмәт күрсәтү	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми
1.14	Авыл хужалыгын фәнни яктан тәэмин итү	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми
1.15	Авыл хужалыгы продукциясен саклау һәм эшкәртү	билгеләнми	билгеләнми	60 %	билгеләнми
1.18	Авыл хужалыгы житештерүен тәэмин итү	билгеләнми	билгеләнми	60 %	билгеләнми
12.0	Гомуми файдаланудагы жир кишәрлекләре (территорияләр)	билгеләнми			
Рөхсәт ителгән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре					
3.10	Ветеринария хезмәте	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми

*РФ Икътисади үсеш министрлыгының 2014 елның 01 сентябрәндәге 540 номерлы боерыгы белән расланган жир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалану төрләре классификаторы нигезендә

8.2 Әлеге статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентларның, норматив техник документларның, шәһәр төзелеш проектлау нормативларының һәм башка норматив документларның таләпләренә туры китереп билгеләнә.

9 СХЗ - Яшелчәчелек зонасы

9.1 Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренең иң чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән куллану төренең коды *	Рөхсәт ителгән файдалану төренең аталышы *	Жир кишәрлекләренең чик үлчәме һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзү һәм реконструкцияләүнең чик параметрлары			
		жир кишәрлегенең	катларның чик саны һәм төзелешнең чик	максималь төзү проценты	жир кишәрлекләре чикләреннән

		үлчәме	биеклеге		минималь тайпылышлар
Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре					
13.1	Бакчачылык алып бару	минималь - 1000 кв. м.; максималь - 5000 кв.м.	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
1.16	Басу кишәрлекләреңдә шәхси ярдәмче хужалык алып бару	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
Рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре					
3.1	Коммуналь хезмәт күрсәтү	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми
12.0	Гомуми файдаланудагы жир кишәрлекләре (территорияләре)	билгеләнми			
Рөхсәт ителгән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре					
билгеләнми					

*РФ Икътисади үсеш министрлыгының 2014 елның 01 сентябрдәге 540 номерлы боерыгы белән расланган жир кишәрлекләренән рөхсәт ителгән файдалану төрләре классификаторы нигезендә

9.2 Әлеге статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентларның, норматив техник документларның, шәһәр төзелеш проектлау нормативларының һәм башка норматив документларның таләпләренә туры китереп билгеләнә.

10. АХ4 - Күмәк бакчачылык һәм дача хужалыгы зонасы

10.1 Жир кишәрлекләренән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренең иң чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән куллану төренең коды *	Рөхсәт ителгән файдалану төренең аталышы *	Жир кишәрлекләренең чик үлчәме һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзү һәм реконструкцияләүнең чик параметрлары			
		жир кишәрлегенең үлчәме	катларның чик саны һәм төзелешнең чик биеклеге	максималь төзү проценты	жир кишәрлекләре чикләреннән минималь тайпылышлар
Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләр					
13.2	Бакчачылык тармагын алып бару	минималь - 1000 кв. м.; максималь - 2000 кв.м.	Төп төзелештәге катларның иң чик саны - 3 (мансардны да кертеп), ярдәмче корылмалар - 1; Төп төзелешнең иң чик биеклеге - 10 м; ярдәмче корылмалар - 3,5 м (яссы түбәле), 4,5 м (авыш түбәле, төп биеклеге).	20 %	урам-юл челтәренә чыгуы жир кишәрлеге яклары өчен - 3 м; жир кишәрлегенең башка яклары өчен - билгеләнми. Барлыкка килгән төзелеш шартларында тайпылышны киметү яки кызыл линия буенча биналарның, корылмаларның урнашуы рөхсәт ителә.
13.3	Дача хужалыгын алып бару	минималь - 1000 кв. м.; максималь - 2000 кв.м.	Төп төзелештәге катларның иң чик саны - 3 (мансардны да кертеп), ярдәмче корылмалар - 1; Төп төзелешнең иң чик биеклеге - 10 м; ярдәмче корылмалар - 3,5 м (яссы түбәле), 4,5 м (авыш түбәле, төп биеклеге).	20 %	урам-юл челтәренә чыгуы жир кишәрлеге яклары өчен - 3 м; жир кишәрлегенең башка яклары өчен - билгеләнми. Барлыкка килгән төзелеш шартларында тайпылышны киметү яки кызыл линия буенча биналарның, корылмаларның урнашуы рөхсәт ителә.
Рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләр					
2.7.1	Гараж билгеләнеше	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми

	ндөге объектлар				
3.1	Коммуналь хезмэт күрсөтү	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми
12.0	Гомуми файдаланудагы жир кишәрлекләре (территориялар)	билгеләнми			
Рөхсәт ителгән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрлөрө					
2.7	Торак төзелешенә хезмэт күрсөтү	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми

*РФ Икътисади үсеш министрлыгының 2014 елның 01 сентябрдәге 540 номерлы боерыгы белән расланган жир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалану төрлөрө классификаторы нигезендә

10.2 Әлеге статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентларның, норматив техник документларның, шәһәр төзелеш проектлау нормативларының һәм башка норматив документларның таләпләренә туры китереп билгеләнә.

11 Р1 - Табигый ландшафтлар зонасы

11.1 Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрлөрө; жир кишәрлекләренә иң чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән куллану төренең коды *	Рөхсәт ителгән файдалану төренең аталышы *	рөхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрлары			
		жир кишәрлегенң үлчәме	катларның чикле саны һәм төзелешнең чикле биеклеге	Төзелешнең максималь проценты	жир кишәрлекләре чикләреннән минималь тайпылышлар
Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрлөрө					
9.1	Табигый территорияләргә саклау	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
11.0	Су объектлары	билгеләнми			
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
Рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрлөрө					
12.0	Гомуми файдаланудагы жир	билгеләнми			

	кишәрлекләр е (территориял әр)				
Рөхсәт ителгән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре					
5.2	Табигый- танып белү туризмы	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
11.3	Гидротехник корылмалар	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми

*РФ Икътисади үсеш министрлығының 2014 елның 01 сентябрәндәге 540 номерлы боерыгы белән расланган жир кишәрлекләренән рөхсәт ителгән файдалану төрләре классификаторы нигезендә

11.2 Башка таләпләр:

Капиталь булмаган корылмалар, вакытлыча павильоннар урнаштырганда яшел үсентеләрне юкка чыгару рөхсәт ителми

Әлеге статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентларның, норматив техник документларның, шөһәр төзелеш проектлау нормативларының һәм башка норматив документларның таләпләренә туры китереп билгеләнә.

12 Р3 - Рекреация һәм туризм объектлары зонасы

12.1 Жир кишәрлекләренән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренә иң чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән куллану төренең коды *	Рөхсәт ителгән файдалану төренең аталышы *	Жир кишәрлекләренә иң чик үлчәмә һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән түзү һәм реконструкцияләүнең чик параметрлары			
		жир кишәрлекләрнең үлчәмә	катларның чик саны һәм төзелешнең чик биеклеге	максималь түзү проценты	жир кишәрлекләренән чикләренән минималь тайпылышлар
Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре					
5.0	Ял (рекреация)	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
9.2	Курорт эшчәнлегенә	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
9.3	Тарихи-мәдәни эшчәнлек	билгеләнми			
Рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре					
3.1	Коммуналь хезмәт күрсәтү	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми

12.0	Гомуми файда лануда гы жир кишэрл екләре (террит ориялә р)	билгеләнми			
Рөхсәт ителгән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре					
2.0	Торак төзеле ше	билгеләнми	билгеләнми	40 %	билгеләнми
4.6	Жәмәгать туклану ы	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми
4.9	Автотранспор тка хезмәт күрсәтү	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми
8.3	Эчке хокук тәртиб ен тәэмин итү	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми

*РФ Икътисади үсеш министрлыгының 2014 елның 01 сентябрдәге 540 номерлы боерыгы белән расланган жир кишэрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалану төрләре классификаторы нигезендә

12.2 Әлеге статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентларның, норматив техник документларның, шәһәр төзелеше проектлау нормативларының һәм башка норматив документларның таләпләренә туры китереп билгеләнә.

13 СН1 - Махсус билгеләнештәге зона

13.1 Жир кишэрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишэрлекләренең иң чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән куллану төренең коды *	Рөхсәт ителгән файдалану төренең аталышы *	рөхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрлары			
		жир кишэрлеге нең үлчәме	катларның чикле саны һәм төзелешнең чикле биекlege	Төзелешнең максималь проценты	жир кишэрлекләре чикләреннән минималь тайпылышлар
Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре					
12.1	Ритуаль эшчәнлек	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
12.2	Махсус эшчәнлек	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
Рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре					
3.1	Коммуналь хезмәт	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми

	күрсөтү				
4.9	Автотранспортка хезмэт күрсөтү	билгеләнми	билгеләнми	100 %	билгеләнми

Рөхсәт ителгән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләр

билгеләнми

*РФ Икътисади үсеш министрлыгының 2014 елның 01 сентябрдәгә 540 номерлы боерыгы белән расланган җир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалану төрләр классификаторы нигезендә

13.2 Әлеге статьяда җайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентларның, норматив техник документларның, шөһәр төзелеш проектлау нормативларының һәм башка норматив документларның таләпләренә туры китереп билгеләнә.

26 статья. Шөһәр төзелеш регламентларының гамәлдә булуы кагылмый торган җир кишәрлекләре булган территорияль зоналар

1. Шөһәр төзелеш регламентларының гамәлдә булуы кагылмый торган җир кишәрлекләре булган территорияль зоналар муниципаль берәмлек территориясендә юк.

27 статья. Шөһәр төзелеш регламентлары билгеләнми торган җирләр булган территорияль зоналар

1. СХ1 - Авыл хужалыгы җирләр зонасы

1.1. Җир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләр; җир кишәрлекләренә иң чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән куллану төренең коды *	Рөхсәт ителгән файдалану төренең аталышы *	рөхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрлары			
		җир кишәрлегенң үлчәме	катларның чикле саны һәм төзелешнең чикле биеклеге	Төзелешнең максималь проценты	җир кишәрлекләре чикләреннән минималь тайпылышлар
Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләр					
1.2	Бөртекле һәм башка авыл хужалыгы культуралары үстерү	билгеләнми			
1.3	Яшелчәчелек	билгеләнми	билгеләнми	80 %	билгеләнми
1.5	Бакчачылык	билгеләнми			
1.16	Басу кишәрлекләре һәм шәхси ярдәмче хужалык алып бару	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми

1.17	Питомниклар	билгеләнми	билгеләнми	80 %	билгеләнми
Рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре					
1.8	Терлекчелек	билгеләнми	билгеләнми	80 %	билгеләнми
7.2	Автомобиль транспорты	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
Рөхсәт ителгән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре					
билгеләнми					

*РФ Икътисади үсеш министрлыгының 2014 елның 01 сентябрдәгә 540 номерлы боерыгы белән расланган жир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалану төрләре классификаторы нигезендә

2. ЛФ - Урман фонды зонасы

2.1. Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренең иң чик (минимал һәм (яисә) максимал күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән куллану төренең коды *	Рөхсәт ителгән файдалану төренең аталышы *	рөхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрлары			
		жир кишәрлегенең үлчәме	катларның чик саны һәм төзелешнең чик биеклеге	Төзелешнең максимал проценты	жир кишәрлекләре чикләреннән минимал тайпылышлар
Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре					
9.1	Табигий территорияләргә саклау	билгеләнми			
10.0	Урманнардан файдалану	билгеләнми			
Рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре					
билгеләнми					
Рөхсәт ителгән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре					
билгеләнми					

*РФ Икътисади үсеш министрлыгының 2014 елның 01 сентябрдәгә 540 номерлы боерыгы белән расланган жир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалану төрләре классификаторы нигезендә

3. ВО - Су объектлары зонасы

3.1. Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренең иң чик (минимал һәм (яисә) максимал күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән куллану төренең коды *	Рөхсәт ителгән файдалану төренең аталышы *	Жир кишәрлекләренең чик үлчәме һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзү һәм реконструкцияләүнең чик параметрлары			
		жир кишәрлегенең үлчәме	катларның чик саны һәм төзелешнең чик биеклеге	максимал төзү проценты	жир кишәрлекләре чикләреннән минимал тайпылышлар
Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре					

11.0	Су объектлары	билгеләнми			
11.1	Су объектларын нан гомуми файдалану	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми	билгеләнми
Рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре					
билгеләнми					
Рөхсәт ителгән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре					
билгеләнми					

*РФ Икътисади үсеш министрлыгының 2014 елның 01 сентябрдәге 540 номерлы боерыгы белән расланган жир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалану төрләре классификаторы нигезендә

Х БҮЛЕК. Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү

28 статья. Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар

1. «Утар-Аты авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге территориясендә территориядән файдалануның махсус шартлары булган түбәндәге зоналар эшли:
сәнәгать, авыл хужалыгы һәм башка предприятиеләрнең һәм объектларның санитар-сак зоналары;

су саклау зоналары һәм өске су объектларының яр буе яклау полосалары;
эчәргә яраклы су белән тәэмин итү чыганакларын санитар саклау зоналары;
электр челтәре хужалыгы объектларын саклау зоналары;
махсус сакланылучы табигать территорияләре;
приаэродром территорияләре.

2. Сәнәгать, авыл хужалыгы һәм башка предприятиеләрнең һәм объектларның санитар-сак зоналары

2.1. «Халыкның санитар-эпидемиологик иминлеге турында» 1999 елның 30 мартындагы 52-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә әйләнә-тирә мохиткә һәм кеше сәламәтлегенә йогынты ясау чыганаклары булып торучы объектлар һәм производстволар тирәсендә санитар-яклау зонасы - аерым кулланылыш режимындагы махсус территория билгеләнә, аның күләме атмосфера һавасына пычрану йогынтысын (химик, биологик, физик) гигиена нормативлары белән билгеләнгән күрсәткечләргә кадәр, ә I һәм II класслы куркыныч предприятиеләр өчен - гигиена нормативлары белән билгеләнгән күрсәткечләр, шулай ук халык сәламәтлеге өчен мөмкин булган куркыныч күрсәткече.

2.2. Санитар-сак зонасының күләмнәре һәм чикләре, технологияләр кулланыла торган житештерү күләмен исәпкә алып, санитар-яклау зонасы проекты белән билгеләнә. Эшләнгән проект булмаганда, аның күләме «Санитар-яклау зоналары һәм предприятиеләрнең, корылмаларның һәм башка объектларның санитар классификациясе» СанПиН 2.2.1/2.1.2.1.1200-03 нигезендә билгеләнә.

2.3. Сәнәгать, авыл хужалыгы һәм башка предприятиеләрнең санитар-яклау зоналарында һәм объектларның эшчәнлеген чикләү «Санитар-яклау зоналары һәм предприятиеләрнең, корылмаларның һәм башка объектларның санитар классификациясе» СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 нигезендә билгеләнә.

3. Су саклау зоналары һәм өске су объектларының яр буе яклау полосалары

3.1. Су саклау зоналары булып диңгез, елгалар, инешләр, каналлар, күлләр, сусаклагычлар яр буена тоташкан һәм күрсәтелгән су объектларының пычрануын, чүпләнүен, ләм утыруын, аларның суларын ярлыландыруын булдырмау, шулай ук су биологик ресурсларының һәм хайваннар һәм үсемлекләр дөньясының башка объектларының яшәү тирәлеген саклау максатларында хужалык һәм башка эшчәнлекне гамәлгә ашыруның махсус режимы билгеләнә торган территорияләр тора.

3.2. Су саклау зоналары чикләрендә хужалык һәм башка эшчәнлеккә өстәмә чикләүләр кертелә торган территорияләрдә яр буе яклау полосалары урнаштырыла.

3.3. Су саклау зоналарының һәм яр буе яклау полосаларының күләмнәре Россия Федерациясе Су кодексы нигезендә билгеләнә.

3.4. Елгаларның яисә инешләрнең су саклау зонасы киңлегә аларның елгалар яисә инешләр өчен озынлыктагы чишмәдән билгеләнә:

ун километрга кадәр - яр сызыгынан 50 м ;

уннан алып илле километрга кадәр - 100 м;

илле километрдан һәм аннан да күбрәк - 200 м.

3.5. Яр буе сак полосасының киңлегә су объекты ярының текәлегенә бәйле рәвештә билгеләнә һәм кире яки нуль уклон өчен 30 м, өч градуска кадәр текәлек өчен 40 м һәм өч градустан артык текәлек өчен 50 м тәшкил итә.

3.6. Су саклау зоналарында һәм яр буе яклау полосаларында эшчәнлекне чикләү Россия Федерациясе Су кодексы нигезендә билгеләнә.

4. Эчә торган су белән тәэмин итү чыганакларын санитар -сак зоналары

4.1. Су белән тәэмин итү чыганакларының санитар сак зоналарының төрләре һәм күләмнәре «хужалык-эчәр өчен билгеләнгән су белән тәэмин итү чыганакларын һәм суүткәргечләрне санитар саклау зоналары» СанПиН 2.1.4.1110-02 нигезендә билгеләнә.

4.2. Су белән тәэмин итү чыганаклары санитар сак зоналарына (ЗСО) ия. Санитар- сак зоналары өч пояс составында оештырыла.

Беренче пояс (катгый режимлы) суалгычларның урнашу территориясен, барлык суүткәргеч корылмаларның һәм су асты каналының майданчыкларын үз эченә ала.

Икенче һәм өченче поясларны (чикләүләр поясын) су белән тәэмин итү чыганакларының пычрануын кисәтү өчен билгеләнгән территорияне кертәләр.

4.3. Су белән тәэмин итүнең жир асты чыганакларын санитар саклау зонасының беренче поясы күләме сакланган жир асты суларын кулланганда 30 м һәм жир асты суларын тиешенчә сакламаганда 50 м тәшкил итә.

4.4. Су белән тәэмин итүнең жир асты чыганакларын санитар саклау зоналарының икенче һәм өченче пояслары чикләре исәпләү белән билгеләнә.

5. Электр челтәре хужалыгы объектларының сак зоналары

5.1. Электр челтәре хужалыгы объектларының сак зоналары «Электр челтәре хужалыгы объектларының саклау зоналарын билгеләү тәртибе һәм мондый зоналар чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән файдалануның махсус шартлары турында» Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2009 елның 24 февралендәге 160 номерлы карары нигезендә электр челтәре хужалыгының гамәлдәге линияләренең һәм корылмаларының сакланышын тәэмин итү өчен билгеләнә.

5.2. Электрүткәргечнең һава линияләре буйлап сак зоналары жир һәм һава киңлегә участогы өслегә өлеше (электр тапшыруының һава сызыклары терәкләренең биеклегенә туры килә торган биеклеккә) рәвешендә билгеләнә, бу кырый үткәргечләрдән электр үткәргечләр линиясенә ике ягында да артта кала торган параллель вертикаль яссылыклар белән түбәндәге арада:

1 кВ га кадәр- 2 м;

1 дән 20 кВга кадәр - 10 м;

35 кВ - 15 м;

110 кВ - 20 м;

220 кВ - 25 м;

500 кВ - 30 м.

5.3. Электр тапшыруның жир асты кабель линияләре буйлап сак зонасы жир асты байлыклары кишәрлеге өслегенә бер өлеше (электр үткәргечләрнең кабель сызыкларын салу тирәнлегенә туры килә торган тирәнлектә) белән чикләнган, кырый кабельләрдән 1 метр ераклыктагы электр тапшыру линиясенә ике ягында да калыша торган параллель вертикаль яссылыклар белән чикләнган өлеше рәвешендә билгеләнә.

5.4. Сак зоналарында эшчәнлекне чикләү Россия Федерациясә Хөкүмәтенә «Мондый зоналар чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләренән файдалануның махсус шартларын һәм электр челтәре объектлары саклау зоналарын билгеләү тәртибе турында» 2009 елның 24 февралендәге 160 номерлы карары нигезендә билгеләнә.

6. Махсус сакланылучы табигать территорияләре, махсус сакланылучы табигать территорияләренә сак зоналары

6.1. Махсус сакланылучы табигать территорияләрен һәм территорияләрен махсус сакланылучы табигать территорияләренә саклау зоналары чикләрендә куллану режимы «Махсус сакланылучы табигать территорияләре турында» 1995 елның 14 13 ноябрәндәге 33-ФЗ номерлы федераль закон белән билгеләнган.

6.2. Күрсәтелгән закон таләпләре нигезендә табигать һәйкәлләре урнашкан территорияләрдә хужалык эшчәнлеген чикләү гамәлдә, аерым алганда, аларның сакланышын бозуга китерә торган һәртөрле эшчәнлек тыела.

6.3. Дәүләт табигать заказниклары территорияләрендә дәүләт табигать заказникларын тәзү максатларына каршы килсә яисә табигать комплексларына һәм аларның компонентларына зыян китерсә, теләсә нинди эшчәнлек даими яки вакытлыча тыела яки чикләнә.

7. Аэродром яны территорияләре

7.1. Россия Федерациясә Хөкүмәтенә 2010 елның 11 мартындагы 138 номерлы карары белән расланган Россия Федерациясә һава киңлегеннән файдалану кагыйдәләре нигезендә аэродром территорияләр һәм алардан файдалану режимы билгеләнә.

7.2. Аэродром яны территориянең чикләре жир яки су өслегенә һава алымнары проекциясенә тышкы чиге буенча билгеләнә, ә һава алымнары полосаларыннан тыш - аэродромның контроль ноктасыннан 30 км радиуслы әйләнә буенча.

29 статья. Инженерлык һәм транспорт инфраструктурасының линия объектларының санитар бүленешләре

1. «Утар-Аты авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге территориясендә инженерлык инфраструктурасының түбәндәге линия объектлары бар:

электр тапшыру линияләре.

2. «Утар-Аты авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге территориясендә тапшырылган транспорт инфраструктурасының линия объектларына түбәндәгеләр керә: автомобиль юллары.

3. Инженерлык коммуникацияләренә санитар бүленешләре

3.1. Магистраль торбаүткәргечләр, газ белән тәэмин итү системалары һәм югары киеренкелектәге электр линияләре өчен «Санитар-сак зоналары һәм предприятиеләрнең, корылмаларның һәм башка объектларның санитар классификациясә» СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 нигезендә санитария аермалары билгеләнә (санитар аралау полосалары).

3.2. Капиталь төзелеш объектларын проектлаганда һәм төзегәндә, жир кишәрлекләрен формалаштырганда, санитар бүленешләренә исәпкә алырга кирәк.

3.3. Санитария өзелеше зонасында урнашкан территориядән файдалану режимы санитар-яклау зонасы режимына туры килә һәм «Санитар-сак зоналары һәм

предприятиеләрнең, корылмаларның һәм башка объектларның санитар классификациясе» СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 нигезендә билгеләнә.

4. Транспорт инфраструктурасы объектларының санитар бүленешләре

4.1. Автомагистральләр, тимер юл транспорты линияләре, метрополитен, гараж һәм автостоянкалар өчен, шулай ук очып китү һәм һава судноларын утырту зонасында стандарт очу маршрутлары буйлап санитар бүленешләр билгеләнә. Санитар бүленешләрнең зурлыгы һәр конкрет очракта атмосфера һавасын һәм физик факторларны (шау-шу, вибрация, электромагнит кырлары һ.б.) пычрату исәпләүләре нигезендә, табиғый тикшеренүләр һәм үлчәүләр үткәрелеп билгеләнә.

30 статья. Табиғый факторлар йогынтысы буенча жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү

1. «Утар-Аты авыл жирлегенә» муниципаль берәмлеге территориясендә жир һәм су ресурсларыннан, капитал төзелеш объектларыннан, халыкның куркынычсызлыгын нормаль файдалануны тәмин итү максатларында табиғый факторлар йогынтысы буенча чикләүләр зоналары билгеләнә ала.

2. Табиғый факторлар - табиғый характердагы гадәттән тыш хәл килеп чыгу куркынычы булган территорияләр яки акваторияләрнең йогынтысы зоналары.

3. Күрсәтелгән зоналарны билгеләү тәртибе, аларның күләмнәре һәм файдалану режимы законнар һәм норматив техник документлар нигезендә һәр потенциал куркыныч объект өчен билгеләнә.

4. Су басу зоналары һәм су астында кала торган зоналар

4.1. «Территорияне су басудан инженер яклау» СНиП 2.06.15-85 нигезендә су басудан саклау түбәндәгеләрне үз эченә алырга тиеш:

биналарны, корылмаларны, нигез грунтларын локаль саклау һәм төзелгән территорияне тулаем саклау;

су чыгару;

дренаж суларын утильләштерү (чистарту кирәк булганда);

жир асты сулары һәм өске сулар режимына, су агызу коммуникацияләрендәге чыгымнарға (агызуларга) һәм басымнарға, нигезләрнең, биналарның һәм корылмаларның жимерелүенә, шулай ук инженерлык яклавы корылмаларының эшенә мониторинг ясау системасы.

4.2. Күрсәтелгән чараларны «Территорияне су басудан инженерлык яклавы» СНиП 2.06.15-85 нигезендә территориядә грунт суларын киметүне тәмин итәргә тиеш:

капитал төзелештән - өслекнең проект билгесеннән кимендә 2 м;

стадионнар, парклар, скверлар һәм башка яшел утыртмалар - 1 метрдан да ким түгел.

Микрорайоннар территориясендә минераль грунтлар катламының минималь калынлыгын 1 метрга тигез итеп кабул итәргә кирәк; урамнарның машина узу өлешләрендә минераль грунтлар катламының калынлыгы транспорт хәрәкәтенең интенсивлыгына бәйле рәвештә билгеләнергә тиеш.

4.3. Яр буенда урнашкан торак пунктлар территорияләре су басудан, жил китергән су басудан һәм грунт сулары белән су басудан сакланырга тиеш.

5. Экзоген геологик процессларга дучар булган территорияләр

5.1. "Территорияне, биналарны һәм корылмаларны куркыныч геологик процесслардан инженер яклау. Проектлауның төп нигезләмәләре» СНиП 2.01.15-90 нигезендә шуышу һәм ишелү процессларга дучар була торган территорияләрдә урнашкан торак пунктларда әлеге процессларны булдырмый калуга һәм стабилләштерүгә юнәлдерелгән түбәндәге чараларны кулланырга кирәк:

аның тотрыклылыгын арттыру максатларында тау бите рельефын үзгөртү;
 территорияне вертикаль планлаштыру һәм өске су бүлөп чыгару системасын төзү
 ярдәмендә өске сулар агымын жайга салу;
 грунтка һәм эрозия процессларына су инфильтрациясен булдырмау;
 жир асты суларының биеклеге ясалма киметү;
 агро-урман-мелиорация;
 грунтны ныгыту (шул исәптән армирование юлы белән);
 тотып торучы корылмалар ясау;
 сөзөклөкләрдә террасалар ясау;
 башка чаралар (жылылык саклау жайланмалары һәм өслөкләр ярдәмендә
 жылылык процессларын жайга салу, туңдыру һәм эретү процессларының зарарлы
 йогынтысыннан саклау, сак зоналарын билгеләү һ.б.).

6. Карст процессларына дучар булган территорияләр

6.1. "Территорияне, биналарны һәм корылмаларны куркыныч геологик процесслардан инженерлык яклавы. Проектлауның төп нигезләмәләре» СНиП 2.01.15-90 нигезендә карст барлыкка килүгә каршы чараларда, геологик төзелешендә эрүчән тау токимнары булган территорияләрдә (известьташлар, доломитлар, акбур, карбонат цементлы терек грунтлар, гипслар, ангидритлар, ташлы тоз) биналар һәм корылмалар проектлаганда жир өслөгәндә карст күренешләрен (бүрәнкөләр, казанлыклар, карст-эрозия чокырлары һ.б.) һәм (яки) грунт массивының тирәнлеген (куышлыклар, бушлыклар һ.б.) күздә тотарга кирәк.

6.2. Планлаштырылган чараларга түбәндәгеләр керә:

планировкалау структурасын эшләгәндә карст барлыкка килү куркынычы булган жирләргә мөмкин кадәр урап узу һәм яшел утыртмалар утыртканда функциональ зоналарны махсус компоновкалау, магистраль урамнар һәм чөлтөрләргә трассировкалау;
 территорияләргә техноген төзелешнең йогынтысыннан инженерлык яклавы;

биналар һәм корылмаларны карст иңүләргә интенсивлыгының азрак куркынычлы, тотрыклылыгы I-II категорияле участоклардан читтә урнаштыру, шулай ук карст иңүләргә түбән интенсив (ешлыкта) булган, әмма уртача диаметрлары 20 м дан артык булган участоклардан читтә урнаштыру (А тотрыклылыгы категориясе).

31 статья. мәдәни мирас объектларын саклау шартлары буенча жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү

1. Мәдәни мирас объектларын саклау «Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектлары (тарихи һәм мәдәни ядкарьләре) турында» 2005 елның 25 июнендәге 73-ФЗ номерлы федераль закон, «Татарстан Республикасында мәдәни мирас объектлары турында» 2005 елның 01 апрелендәге 60-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы, башка норматив хокукый актлар таләпләргә нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Мәдәни мирас объектлары, ачыкланган мәдәни мирас объектлары мирас объектлары исемлегенә

2.1. «Утар Аты авыл жирлегенә» муниципаль берәмлегенә территориясендә түбәндәгеләр мәдәни мирас объектлары, ачыкланган мәдәни мирас объектлары, мәдәни мирас объектлары билгеләргә булган объектлар:

Объектның статусы	Объектның исеме	урнашкан урыны	Оештыру-күрсәтмә документ	Картадагы номеры
региональ әһәмияттәге мәдәни мирас объектлары	1886 елның 26 апрелендә Габдулла Тукай дөнъяга килгән мулла М.М.	Кушлавич авылы	«Татарстан Республикасы Мәдәният министрлыгы каршындагы Тарих һәм мәдәният ядкарьләрен саклау һәм файдалану дөүләт	—

	Тукаев йорты		контроле баш идарәсенә оператив идарәсенә өстәмә рәвештә ачыкланган объектларны, шәһәр төзелеш һәм республика әһәмиятендәге архитектура ядкарларын дәүләт саклау реестрларына керту турында» 2001 елның 04 июнендәге 318 номерлы Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карары	
	Габдулла Тукай бюсты	Кушлавич авылы	«Татарстан АССР мәдәният һәйкәлләрен саклау эшен алга таба да яхшырту турында» 1961 елның 13 гыйнварындагы 21 номерлы ТАССР Министрлар Советы карары	–
	Югары Аты кабер ташлары	Утар Аты авыл жирлеге *	«Татарстан АССР территориясендә урнашкан мәдәният һәйкәлләрен торышын яхшырту, аларны саклау, реставрацияләү һәм популярлаштыру чаралары турында» 1959 елның 30 октябрдәге 591 номерлы Татарстан Республикасы Министрлар Советы карары	–
Ачыкланган мәдәни мирас объектлары	Мәчет, 1907 ел башы	Орнашбаш авылы	–	4.1

*объектның урыны ачыкланмаган, шуңа бәйле рәвештә график материалларда объект чагылдырылмады

2.2. Мәгълүмат Татарстан Республикасы Мәдәният министрлыгы тарафыннан 2015 елның 22 июлдә бирелгән мәдәни мирас объектлары, ачыкланган мәдәни мирас объектлары һәм мәдәни мирас элементлары булган объектлар исемлекләре нигезендә тапшырылды.

3. Мәдәни мирас объектлары территориясе

3.1. Мәдәни мирас объектлары территорияләре - Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектларының (тарихи һәм мәдәни ядкарларын) бердәм дәүләт реестрына кертелгән ядкарлар һәм ансамбльләр территорияләре, шулай ук мәдәни мирас объектлары булып торучы ядкарлар яисә ансамбльләр территорияләре чикләрендә һәм мәдәни мирас объектларын саклау турында Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә кабул ителә торган реставрация, консервация, торгызу, ремонтлау һәм карап тоту турында карар.

3.2. Мәдәни мирас объекты территориясе чикләрендә:

һәйкәл яисә ансамбль территориясендә: капитал төзелеш объектларын төзү һәм һәйкәл яисә капитал төзелеш объектларының яисә ансамбль территориясендәге күләм-пространство характеристикаларын арттыру; мәдәни мирас объектын яисә аның аерым элементларын саклау, мәдәни мирас объектын тарихи-шәһәр төзелеш яисә табигый мохитен саклау эшләреннән тыш, жир, төзелеш, сугару һәм башка эшләр башкару тыела;

истәлекле урыннар территориясендә һәйкәлләрне һәм ансамбльләрне саклау, аны Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектларының (тарихи һәм мәдәни ядкарьләренә) бердәм дәүләт реестрына кертү өчен нигез булган истәлекле урын үзенчәлекләренә сакланышын тәэмин итүгә юнәлдерелгән эшләр, юкка чыккан шәһәр төзелеше мохитен торгызу максатларында капитал төзелеш объектларын төзү; мәжбүри дәүләт урыны үзенчәлекләрен саклап калу өчен нигез булып торган чикләнган төзелеш, капитал төзекләндерү объектларын төзү һәм реконструкцияләү эшләре рөхсәт ителә;

һәйкәл, ансамбль яисә истәлекле урын территориясендә мәдәни мирас объектының сакланышын тәэмин итү таләпләренә каршы килми торган һәм хәзерге шартларда мәдәни мирас объектының эшчәнлеген тәэмин итәргә мөмкинлек бирә торган хужалык эшчәнлеген алып бару рөхсәт ителә.

3.3. «Утар-Аты авыл җирлегенә» муниципаль берәмлеге территориясендә урнашкан мәдәни мирас объектларының билгеләнган чикләре турында Күчмәс мөлкәтнең бердәм дәүләт реестрында белешмәләр булмау сәбәпле, күрсәтелгән объектлар чикләре зоналаштыру карталарында күрсәтелмәде.

4. Мәдәни мирас объектларының сак зоналары

4.1. Мәдәни мирас объектларының сак зоналары мәдәни мирас объектларын саклауны тәэмин итү максатларында билгеләнә.

4.2. Сак зоналары чикләре күрсәтелгән зоналарда урнашкан мәдәни мирас объектлары территорияләре чикләрен һәм проектка торган зоналары чикләрен тасвирлауны, әлеге зоналар чикләрендә җирләрдән файдалану режимнары һәм шәһәр төзелеше регламентлары проектларын үз эченә алган мәдәни мирас объектларын сак зоналары проекты белән билгеләнә.

4.3. Сак зоналары проектларын эшләү, саклау зоналары чикләрендә территориядән файдалану режимнарын билгеләү Россия Федерациясе Хөкүмәтенә «Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектларын (тарихи һәм мәдәни ядкарьләрен) саклау зоналары турындагы нигезләмәне раслау турында» 2008 елның 26 апрелендәге 315 номерлы карары, «Татарстан Республикасында мәдәни мирас объектлары турында» 2005 елның 01 апрелендәге 60-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы һәм башка норматив хокукый актлар белән җайга салына.

4.4. «Утар-Аты авыл җирлегенә» муниципаль берәмлеге территориясенә карата мәдәни мирас объектларын саклау зоналарының расланган проектлары юк.

XI БҮЛЕК. Территориянең коммуналь, транспорт, социаль инфраструктура объектлары белән мөмкин булган минималь тәэмин ителеш дәрәжәсенә исәп-хисап күрсәткечләре һәм мондый объектларның халык өчен максималь рөхсәт ителә торган исәп-хисап күрсәткечләре

32 статья. Төп нигезләмәләр

1. Территориянең коммуналь, транспорт, социаль инфраструктура объектлары белән тәэмин ителешенә рөхсәт ителә торган минималь дәрәжәсенә исәп күрсәткечләре һәм күрсәтелгән объектларның халык өчен территориянең файдалана алу максималь мөмкин булган дәрәжәсенә исәп күрсәткечләре (алга таба - исәп күрсәткечләре) шәһәр төзелеше регламенты составында шәһәр төзелеше регламенты билгеләнә торган территория чикләрендә территорияне комплекслы һәм тотрыклы үстерү эшчәнлеген гамәлгә ашыру каралган очракта күрсәтелә.

2. Чикләрендә территорияне комплекслы һәм тотрыклы үстерү эшчәнлеген гамәлгә ашыру каралган территорияләр «Утар-Аты авыл җирлегенә» муниципаль берәмлеге чикләрендә билгеләнмәгән, шуңа бәйле рәвештә әлеге Кагыйдәләрдә шәһәр төзелеше регламентлары составындагы исәп-хисап күрсәткечләре күрсәтелмәде.

ХII БҮЛЕК. Жир кишөрлеклөрөннөн рөхсәт ителгән файдалану төрлөрөн тасвирлау

33 статья. Төп нигезләмәләр

1. Жир кишөрлеклөрөннөн рөхсәт ителгән файдалану төрлөрө Россия Федерациясе Икътисади үсеш министрлығының 2014 елның 01 сентябрэндәге 540 номерлы боерыгы (Россия Федерациясе Икътисади үсеш министрлығының 2017 елның 6 октябрэндәге 10 боерыгы редакциясендә) белән расланган жир кишөрлеклөрөннөн рөхсәт ителгән файдалану төрлөрө классификаторы нигезендә билгеләнә.

2. Линия объектларын (гомуми файдаланудагы федераль һәм региональ әһәмиятле автомобиль юлларыннан һәм гомуми файдаланудагы тимер юллардан тыш) урнаштыру, саклагыч корылмаларны (утыртмаларны), сугару объектларын, антенна-мачта корылмаларын, мәгълүмат һәм геодезик билгеләр урнаштыру теләсә кайсы территорияль зонада файдалануның рөхсәт ителгән төрлөрө исемлегендә күрсәтелмичә генә рөхсәт ителә.

3. Жир кишөрлеклөрөннөн рөхсәт ителгән файдалану төрлөрө тасвирламасы:

Рөхсәт ителгән куллану төренең коды *	Рөхсәт ителгән файдалану төренең аталышы *	Жир кишөрлегеннөн рөхсәт ителгән файдалану төрен тасвирлау *, рөхсәт ителгән файдалану төрен тасвирлауга аңлатма
1.0	Авыл хужалыгы файдаланылышы	Авыл хужалыгын алып бару. Рөхсәт ителгән куллануның әлеге төрен эчтәлеге 1.1-1.18 кодлары белән рөхсәт ителгән куллану төрлөрөн, шул исәптән авыл хужалыгы продукциясен саклау һәм эшкөртү өчен файдаланыла торган биналар һәм корылмалар урнаштыруны үз эченә ала.
1.1	Үсемлекчелек	Авыл хужалыгы культураларын үстерүгә бәйлә хужалык эшчәнлеген гамәлгә ашыру. Әлеге төр куллануның эчтәлеге рөхсәт ителгән файдалану төрлөрөнә 1.2-1.6 кодлары белән рөхсәт ителгән куллану төрлөрөнә эчтәлеген үз эченә ала.
1.2	Бөртекле һәм башка авыл хужалыгы культуралары үстерү	Бөртекле, кузаклы, азык, техник, майлы, эфиромайлы, башка авыл хужалыгы культуралары житештерүгә бәйлә авыл хужалыгы жирләрендә хужалык эшчәнлеген гамәлгә ашыру
1.3	Яшелчәчелек	Авыл хужалыгы жирләрендә бәрәңге, яфрак, жиләк-жимеш, суган һәм бакча авыл хужалыгы культуралары житештерүгә бәйлә, шул исәптән теплицалар куллануга бәйлә хужалык эшчәнлеген гамәлгә ашыру
1.4	Дару, чәчәк культураларын үстерү	Авыл хужалыгы жирләрендә чәй, дару һәм чәчәк культуралары житештерүгә бәйлә хужалык эшчәнлеген гамәлгә ашыру
1.5	Бакчачылык	Авыл хужалыгы жирләрендә күпьяллык жиләк-жимеш культуралары, шул исәптән виноград һәм башка күпьяллык культуралар үстерүгә бәйлә хужалык эшчәнлеген гамәлгә ашыру
1.6	Житен һәм киндер үстерү	Авыл хужалыгы жирләрендә житен, киндер үстерү буенча хужалык эшчәнлеген гамәлгә ашыру
1.7	Терлекчелек	Терлекчелек продукциясен житештерүгә, шул исәптән печәнлеккә, авыл хужалыгы терлеклөрөн көтүгә, нәселле терлекләр үрчөтүгә, нәселле продукция (материал) житештерүгә һәм алардан файдалануга, авыл хужалыгы

		терлекләрен тоту һәм үрчетү, житештерү, саклау һәм беренчел эшкәртү өчен кулланыла торган биналар, корылмалар урнаштыруга бәйле хужалык эшчәнлеген гамәлгә ашыру. Өлеге төрдәге рөхсәт ителгән файдалануның эчтәлегенә 1.8-11 кодлары белән рөхсәт ителгән куллану төрләренең эчтәлеген үз эченә ала.
1.8	Терлекчелек	Авыл хужалыгы жирләрендә шул исәптән авыл хужалыгы терлекләрен (эре мөгезле терлекләрен, сарыкларны, кәжәләрне, атларны, дөяләрне, боланнарны) үрчетүгә бәйле хужалык эшчәнлеген гамәлгә ашыру; печән чабу, авыл хужалыгы терлекләрен көтү, терлек азыгы житештерү, авыл хужалыгы терлекләрен тоту һәм үрчетү өчен кулланыла торган биналар, корылмалар урнаштыру; нәселле терлекләр үрчетү, нәселле продукция (материал) житештерү һәм алардан файдалану
1.9	Жәнлек үрчетү	Кыйммәтле кыйммәтле мехлы жәнлекләр аулауга бәйле хужалык эшчәнлеген гамәлгә ашыру; хайваннарны тоту һәм үрчетү, житештерү, саклау һәм продукцияне беренчел эшкәртү өчен кулланыла торган биналарны, корылмаларны урнаштыру; нәселле терлекләр үрчетү, нәселле продукция (материал) житештерү һәм алардан файдалану
1.10	Кошчылык	Кошларның, шул исәптән суда йөзүче кошларның йорт токымнарын үрчетүгә бәйле хужалык эшчәнлеген гамәлгә ашыру; хайваннар тоту һәм үрчетү, кошчылык продукциясен житештерү, саклау һәм беренчел эшкәртү өчен кулланыла торган биналар, корылмалар урнаштыру; нәселле терлекләр үрчетү, нәселле продукция (материал) житештерү һәм алардан файдалану
1.11	Дуңгызчылык	дуңгызлар үрчетүгә бәйле хужалык эшчәнлеген гамәлгә ашыру; терлекләрен тоту һәм үрчетү, житештерү, саклау һәм продукцияне беренчел эшкәртү өчен кулланыла торган биналар, корылмалар урнаштыру; нәселле терлекләр үрчетү, нәселле продукция (материал) житештерү һәм алардан файдалану
1.12	Умартачылык	Авыл хужалыгы жирләрендә бал кортларын һәм башка файдалы бөжәкләрне үрчетү, тоту һәм алардан файдалану буенча хужалык эшчәнлеген гамәлгә ашыру; умартачылык һәм башка файдалы бөжәкләр үрчетү өчен кирәкле умарталарны, башка объектларны һәм жайланмаларны урнаштыру; умартачылык продукциясен саклау һәм беренчел эшкәртү өчен файдаланыла торган корылмаларны урнаштыру
1.13	Балыкчылык	Балыкчылык объектларын (аквакультураны) үрчетү һәм (яисә) тоту, үстерү белән бәйле хужалык эшчәнлеген гамәлгә ашыру; балыкчылыкны (аквакультураны) гамәлгә ашыру өчен кирәкле биналарны, корылмаларны, жиһазларны урнаштыру
1.14	Авыл хужалыгын фәнни яктан	Фәнни һәм селекция эшен гамәлгә ашыру, фән күзлегеннән караганда үсемлекләр һәм хайваннар дөньясы үрнәкләрен алу өчен авыл хужалыгы алып бару;

	тээмин итү	үсемлекләрнең генетик ресурслары коллекцияләрен урнаштыру
1.15	Авил хужалыгы продукциясен саклау һәм эшкөртү	Авил хужалыгы продукциясен житештерү, саклау, беренчел һәм тирән эшкөртү өчен кулланыла торган биналарны, корылмаларны урнаштыру
1.16	Басу кишөрлекләрен дә шөхси ярдөмчө хужалык алып бару	Капиталь төзелеш объектларын төзү хокукыннан башка авил хужалыгы продукциясен житештерү
1.17	Питомниклар	Авил хужалыгында кулланыла торган агач һәм куакларны, шулай ук үсентеләр һәм орлыклар алу өчен башка авил хужалыгы культураларын үстерү һәм сату; авил хужалыгы житештерүенөң күрсәтелгән төрләре өчен кирәкле корылмаларны урнаштыру
1.18	Авил хужалыгы житештерүен тээмин итү	Авил хужалыгы алып бару өчен файдаланыла торган машина-транспорт һәм ремонт станцияләрен, ангарларны һәм гаражларны авил хужалыгы техникасы, амбарларны, су жыю башняларын, трансформатор станцияләрен һәм башка техник жиһазларны урнаштыру
2.0	Торак төзелешө	Төрле төрдөгө торак урыннарын урнаштыру һәм аларда яшөүне тээмин итү. Торак төзелешкө кешө яшөр өчен билгеләнгән биналар (биналар) керө, файдаланыла торган биналардан (биналардан) тыш: - эшмәкәрлек табышы алу максаты белән, аларда вакытлыча яшөү өчен торак урыны бирү (кунакханәләр, ял йортлары); - халыкны дөвалау яисө социаль хөзмөт күрсөтү белән бер үк вакытта яшөү өчен (шифаханәләр, балалар йортлары, картлар йортлары, хастаханәләр); - житештерүне өзлексөз тээмин итү ысулы буларак (вахта биналары, житештерү объектларында хөзмөт урыннары); - режимлы учреждение эшчәнлеген тээмин итү ысулы буларак (казармалар, каравыл биналары, иректән мөхрүм итү урыннары, сак астында тоту). Өлегө төр куллануның эчтөлегө 2.1-2.7.1 кодлары белән рөхсөт ителгән куллану төрлөрөнөң эчтөлеген үз эченө ала.
2.1	Шөхси торак төзелешө	шөхси торак йортны (даими яшөү өчен яраклы йорт, жирдөгө өч каттан да югары булмаган биеклектө); жилөк-жимеш, яшелчө, бакча яисө башка декоратив яисө авил хужалыгы культуралары үстерү; шөхси гаражлар һәм ярдөмчө корылмалар урнаштыру <u>Аңлатма:</u> Рөхсөт ителгән файдалануның өлегө төрө, торак йорттан тыш, коймалар, ташландык су чокырлары, сарайлар һәм башка ишегалды корылмаларыннан урнаштыру мөмкинлеген күздө тота.
2.1.1	Азкатлы күпфатирлы торак төзелешө	Азкатлы күпфатирлы торак йортны урнаштыру (даими яшөү өчен яраклы йорт, мансардны да кертеп, 4 катка кадәр биеклектө); декоратив һәм жимеш агачларын, яшелчө һәм жилөк-жимеш культураларын үрчөтү; индивидуаль гаражлар һәм башка ярдөмчө корылмалар урнаштыру; спорт һәм

		<p>балалар мейданчыкларын, ял мейданчыкларын төзеклөндөрү; азкатлы күпфатирлы йортның гомуми мейданының гомуми мейданы 15 % тәшкил итсә, күпкатлы йортның төзелгән, кушып төзелгән һәм төзелгән-кушып төзелгән биналарында торак төзүгә хезмәт күрсәтү объектларын урнаштыру.</p> <p><u>Аңлатма:</u> Рөхсәт ителгән файдалануның әлеге төре, торак йорттан тыш, коймалар, ташландык су чокырлары, сарайлар һәм башка ишегалды корылмаларыннан урнаштыру мөмкинлеген күздә тоту</p>
2.2	Шәхси ярдәмче хужалык алып бару өчен	<p>Фатирларга (даими яшәү өчен яраклы һәм жирдәгә өч каттан да югары булмаган йортлар) бүленү өчен билгеләнмәгән торак йортны урнаштыру; авыл хужалыгы продукциясен житештерү; гараж һәм башка ярдәмче корылмалар урнаштыру; авыл хужалыгы хайваннарын тоту</p> <p><u>Аңлатма:</u> Рөхсәт ителгән файдалануның әлеге төре, торак йорттан тыш, коймалар, ташландык су чокырлары, сарайлар һәм башка ишегалды корылмаларыннан урнаштыру мөмкинлеген күздә тоту.</p>
2.3	Туктатылган торак төзелеше	<p>Күршедәгә торак йортлар белән бер яки берничә уртак дивары булган, фатирга бүлү өчен билгеләнмәгән торак йортны урнаштыру (катлар саны 3 тән артык түгел, берләштерелгән йортларның гомуми саны уннан артмаган һәм аларның һәркайсы бер гаилә яшәү өчен билгеләнгән, күрше блок яки күрше блоklar белән уртак стенага (гомуми стена) ия, уртак жир кишәрлегендә урнашкан һәм гомуми файдалану (блоклы төзелешнең торак йортлары) территориясенә чыгу мөмкинлеге бар; декоратив һәм жыләк-жимеш агачлары, яшелчә һәм жыләк-жимеш культураларын үрчетү; индивидуаль гаражлар һәм башка корылмалар һәм башка ярдәмче корылмалар урнаштыру; балалар өчен спорт мейданчыклары һәм ял мейданчыклары урнаштыру; балалар өчен ял итү мейданчыклары урнаштыру.</p> <p><u>Аңлатма:</u> Рөхсәт ителгән файдалануның әлеге төре, торак йорттан тыш, коймалар, ташландык су чокырлары, сарайлар һәм башка ишегалды корылмаларыннан урнаштыру мөмкинлеген күздә тоту.</p>
2.4	Күчмә торак	<p>Аталган корылмаларны жир кишәрлегендә яисә гомуми файдалануга билгеләнгән инженерлык корылмалары булган жир кишәрлекләренә яисә жир кишәрлекләренә тоташтыру мөмкинлеге белән торак буларак файдалануга яраклы корылмаларны (палатка шәһәрчекләре, кемпинглар, торак вагончыклары, торак прицеplары) урнаштыру</p>
2.5	Уртача катлы торак төзелеше	<p>Һәрберсә даими яшәү өчен яраклы фатирларга бүлү өчен билгеләнгән торак йортларны урнаштыру (ике һәм аннан да күбрәк фатирга бүленгән сигез жир өсте катыннан артык булмаган торак йортлар); төзеклөндөрү һәм яшеллөндөрү; жир асты гаражларын урнаштыру, спорт һәм балалар мейданчыкларын, ял мейданчыкларын автостоянкалар</p>

		<p>урнаштыру; күп фатирлы йортның төзелгән, төзелгән һәм төзелгән-төзелгән бүлмәләрендә торак төзелешенә хезмәт күрсәтү объектларын урнаштыру, әгәр мондый биналарның гомуми мәйданы күп фатирлы йорттагы биналарның гомуми мәйданы 20% тәшкил итмәсә;</p> <p><u>Аңлатма:</u> Өлеге Кагыйдәләргә карата рәхсәт ителгән файдалануның өлеге төре биш каттан сигез катка кадәр булган торак йортларны урнаштыру мөмкинлеген күздә тоту.</p>
2.6	Күпкатлы торак төзелеш (биек төзелеш)	<p>Һәрберсе даими яшәү өчен яраклы булган фатирларга бүлү өчен билгеләнгән торак йортларны урнаштыру (жир асты катларын да кертеп, тугыз һәм аннан да югарырак катлы егерме һәм аннан да күбрәк фатирларга бүленгән торак йортлар); йорт яны территорияләрен төзекләндерү һәм яшелләндерү; спорт һәм балалар майданчыкларын, хужалык майданчыкларын төзекләндерү; жир асты гаражларын һәм жир өсте автотукталышларын урнаштыру, төзелгән, күпфатирлы йортның аерым урыннарында урнашкан күпфатирлы йортның аерым биналарында урнашкан торак йортларга хезмәт күрсәтү объектларын урнаштыру, әгәр күпфатирлы йорттагы мондый биналарның мәйданы гомуми йорт мәйданынан 15%тан артмаса.</p> <p><u>Аңлатма:</u> Өлеге Кагыйдәләргә карата рәхсәт ителгән файдалануның өлеге төре тугыз каттан алып егерме өске катка кадәр булган торак йортларны урнаштыру мөмкинлеген күздә тоту.</p>
2.7	Торак төзелешенә хезмәт күрсәтү	<p>Рәхсәт ителгән куллану төрләре 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.4.1, 3.5.1, 3.6, 3.7, 3.10.1, 4.1, 4.3, 4.4, 4.6, 4.7, 4.9 белән кодлар белән каралган капитал төзелеш объектларын урнаштыру, әгәр аларны урнаштыру торак төзелешенә хезмәт күрсәтү өчен кирәк булса, шулай ук гражданның яшәү шартлары белән бәйлә, әйләнә-тирә мохиткә һәм санитар иминлеккә зыян китермәсә, халык хокукларын бозмаса, санитар зона булдыруны таләп итми.</p>
2.7.1	Гараж билгеләнешендәге объектлар	<p>Автомобиль урнаштыру мөмкинлеген белән аерым торучы һәм төзелгән, шул исәптән жир асты гражданның шәхси автотранспортын саклау өчен билгеләнгән гаражлар урнаштыру</p>
3.0	Капиталь төзелеш объектларыннан иҗтимагый файдалану	<p>Капиталь төзелеш объектларын кешенең көнкүреш, социаль һәм рухи ихтияжларын канәгатьләндерү максатларында урнаштыру. Өлеге төр рәхсәт ителгән файдалануның эчтәлегенә 3.1 - 3.10.2 кодлары белән рәхсәт ителгән куллану төрләренең эчтәлеген үз эченә ала.</p>
3.1	Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	<p>Физик һәм юридик затларны коммуналь хезмәтләр белән тәэмин итү максатларында капитал төзелеш объектларын урнаштыру, аерым алганда: су, жылылык, электр, газ белән тәэмин итү, элемент хезмәтләре күрсәтү, канализация агымнары бүлү, күчмәсез милек объектларын чистарту һәм жыештыру(котельныйлар, су алу жайланмалары, чистарту корылмалары, насос станцияләре, электр</p>

		линияләре, трансформатор подстанцияләре, газүткәргечләр, элемтә линияләре, телефон станцияләре, канализация линияләре, тукталышлар, гаражлар һәм урып-жыю һәм авария техникасына хезмәт күрсәтү остаханәләре, шулай ук аларга коммуналь хезмәтләр күрсәтү белән бәйләү рәвештә физик һәм юридик затларны кабул итү өчен билгеләнгән биналар һәм бүлмәләр)
3.2	Социаль хезмәтләр күрсәтү	Гражданның социаль ярдәм күрсәтү (халыкны эш белән тәэмин итү хезмәте, картлар йортлары, балалар йортлары, аз керемле гражданның туклану пунктлары, йортсыз гражданның өчен төн үткәру пунктлары, социаль, пенсия һәм башка хезмәтләр күрсәтү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру, аларда социаль ярдәм күрсәтү һәм социаль яки пенсия түлөөләрен билгеләү мәсьәләләре буенча гражданның кабул итә торган социаль, пенсия һәм башка хезмәтләр); почта һәм телеграф бүлекләрен урнаштыру өчен капитал төзелеш объектларын урнаштыру; коммерциягә карамаган ижтимагый оешмалар, клублар урнаштыру өчен капитал төзелеш объектларын урнаштыру;
3.3	Көнкүреш хезмәте	Халыкка яисә көнкүреш хезмәтләре күрсәтү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын (вак ремонт, ателье, мунча, чәчтараш, химик чистарту, күмү бюролары) урнаштыру
3.4	Сәламәтлек саклау	Гражданның медицина ярдәме күрсәтү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру. Әлеге төр куллануның эчтәлегә 3.4.1 - 3.4.2 кодлар белән рәхсәт ителгән куллану төрләренә эчтәлеген үз эченә ала.
3.4.1	Амбулатор-поликлиника хезмәте күрсәтү	Гражданның амбулатория-поликлиника медицина ярдәме күрсәтү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын (поликлиникалар, фельдшерлык пунктлары, сәламәтлек саклау пунктлары, ана һәм бала үзәкләре, диагностика үзәкләре, сәт кухнялары, кан донорлыгы станцияләре, клиник лабораторияләр) урнаштыру
3.4.2	Стационар медицина хезмәте	Стационарда медицина ярдәме күрсәтү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын (хастаханәләрне, бала тудыру йортларын, фәнни-медицина учреждениеләрен һәм стационар белән дөвәләу буенча хезмәт күрсәтүне тәэмин итә торган башка объектларны урнаштыру); ашыгыч ярдәм станцияләрен урнаштыру
3.5	Мәгариф һәм агарту	Тәрбия, белем бирү һәм мәгариф өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын (балалар яшьләре, балалар бакчалары, мәктәпләр, лицейлар, гимназияләр, һөнәри техник училищелар, көллиятләр, сәнгать мәктәпләре, музыка мәктәпләре һәм училищелар, белем бирү түгәрәкләре, белем бирү жәмгыятьләре, институтлар, университетлар, белгечләрне яңадан әзерләү һәм квалификацияләрен күтәрү оешмалары һәм тәрбия, белем бирү һәм агарту эшчәнлеген гәмәлгә ашыручы башка оешмалар) урнаштыру. Әлеге төр куллануның эчтәлегә 3.5.1 - 3.5.2 кодлар белән рәхсәт ителгән куллану төрләренә эчтәлеген үз эченә ала.

3.5.1	Мәктәпкәчә һәм урта башлангыч гомуми белем	Мәгариф, мәктәпкәчә, башлангыч һәм урта гомуми белем бирү өчен билгеләнгән капиталъ төзелеш объектларын (балалар яслъләре, балалар бакчалары, мәктәпләр, лицейлар, гимназияләр, сәнгать, музыка мәктәпләре, белем бирү түгәрәкләре һәм белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыручы башка оешмалар) урнаштыру
3.5.2	Урта һәм югары һөнәри белем	Һөнәри белем бирү һәм агарту өчен билгеләнгән капиталъ төзелеш объектларын урнаштыру (һөнәри техник училищелар, көллиятләр, сәнгать, музыка училищелары, белем жәмгыятьләре, институтлар, университетлар, белем бирү һәм агарту эшчәнлеген гамәлгә ашыручы белгечләр һәм башка оешмалар)
3.6	Мәдәни үсеш	Аларда музейлар, күргәзмә заллары, сәнгать галереяләре, мәдәният йортлары, китапханәләр, кинотеатрлар һәм кинозаллар, театрлар, филармонияләр, планетарийлар урнаштыру; бәйрәм итү һәм күнел ачу майданчыклары урнаштыру; цирклар, жәнлекләр, зоопарклар, океанариумнар урнаштыру өчен биналар һәм корылмалар урнаштыру
3.7	Дини файдалану	Дини йолалар (чиркәүләр, соборлар, храмнар, часовня, монастырьлар, мәчетләр, намаз йортлары) жиберү өчен билгеләнгән капиталъ төзелеш объектларын урнаштыру; дини хезмәтне башкару белән бәйлә рәвештә, шулай ук хәйрия һәм дини белем бирү эшчәнлеген (монастырьлар, скитлар, якшәмбе мәктәпләр, семинарияләр, рухи училищелар) башкару өчен билгеләнгән капиталъ төзелеш объектларын урнаштыру
3.8	Ижтимагый идарә	Дәүләт һакимияте органнарын, жирле үзидарә органнарын, судноларны, шулай ук аларның эшчәнлеген турыдан-туры тәэмин итүче оешмаларны урнаштыру өчен билгеләнгән капиталъ төзелеш объектларын урнаштыру; сәяси партияләрнең, һөнәри һәм тармак берлекләренең идарә органнарын, гражданның ижади берлекләрен һәм башка ижтимагый берләшмәләрен тармак яисә сәяси билге буенча урнаштыру, Россия Федерациясендә чит дәүләтләрнең дипломатик вәкилләкләре һәм консул учреждениеләре өчен капиталъ төзелеш объектларын урнаштыру
3.9	Фәнни эшчәнлекне тәэмин итү	Фәнни тикшеренүләр һәм тикшеренүләр, тәҗрибә сәнәгать үрнәкләре сынауларын үткәрү өчен, фәнни тикшеренүләр, тикшеренүләр һәм эшләнмәләр (фәнни-тикшеренү институтлары, проект институтлары, фәнни үзәкләр, тәҗрибә-конструкторлык үзәкләре, дәүләт фәннәре академиясе, шул исәптән тармак фәннәре), фәнни һәм селекция эше уздыру, авыл һәм урман хужалыгын алып бару өчен, фәнни яктан караганда үсемлекләр һәм хайваннар дөньясы үрнәкләрен алу өчен кыйммәтле булган оешмаларны урнаштыру өчен капиталъ төзелеш объектларын урнаштыру
3.9.1	Гидрометеорология һәм аның белән чиктәш өлкәләрдә	Әйләнә-тирә мохиттә бара торган физик һәм химик процессларны күзәтү өчен билгеләнгән капиталъ төзелеш объектларын урнаштыру, аның гидрометеорология, агрометеорология һәм гелиогеофизик характеристикаларын

	эшчәнлекне тээмин итү	билгеләү, атмосфера һавасының, туфракның, су объектларының пычрану дәрәжәсен, шул исәптән гидробиологик күрсәткечләр буенча, һәм жиһир тирәли - космик кинлекләрне, гидрометеорология һәм аның белән чиктәш өлкәләрдә кулланыла торган биналарны һәм корылмаларны (доплеровка метеорологик радиолокаторлары, гидрологик постлар һәм башкалар) билгеләү
3.10	Ветеринария хезмәте	Ветеринария хезмәтләре күрсәтү, авыл хужалыгы булмаган терлекләрне тоту яисә үрчәтү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын кеше күзәтүендә урнаштыру. Әлеге куллануның рәхсәт ителгән төрен тоту 3.10.1 - 3.10.2 кодлар белән рәхсәт ителгән куллану төрләренең эчтәлеген үз эченә ала.
3.10.1	Амбулатор ветеринария хезмәте күрсәтү	Ветеринария хезмәтләре күрсәтү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын хайваннарны тотудан башка урнаштыру
3.10.2	Хайваннар өчен приютлар	Стационарда ветеринария хезмәтләре күрсәтү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру; авыл хужалыгы булмаган хайваннарны тоту, үрчәтү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын кеше күзәтүе астында урнаштыру, йортсыз хайваннарны тоту һәм дөвалау буенча хезмәтләр күрсәтү; хайваннар өчен кунакханәләр оештыру өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру; хайваннар өчен кунакханәләр оештыру өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру
4.0	Эшмәкәрлек	Капитал төзелеш объектларын сәүдә, банк һәм башка эшқуарлык эшчәнлегенә нигезендә табыш алу максатларында урнаштыру. Әлеге рәхсәт ителгән файдалануның эчтәлегенә 4.1 - 4.10 кодларында каралган рәхсәт ителгән куллану төрләренең эчтәлеген үз эченә ала.
4.1	Эшлекле идарә	Капитал төзелеш объектларын түбәндәге максат белән урнаштыру: дөүләт яисә муниципаль идарә һәм хезмәтләр күрсәтү белән бәйлә булмаган идарә эшчәнлегенә объектларын урнаштыру, шулай ук оешмалар арасында сату вакытында товар тапшыруны таләп итми торган килешүләр башкаруны тээмин итү, шул исәптән биржа эшчәнлегенә (банк һәм иминиятләштерү эшчәнлегеннән тыш)
4.2	Сәүдә объектлары (сәүдә үзәкләре, сәүдә-күңел ачу үзәкләре (комплекслар))	Товарлар сатуны гамәлгә ашыручы бер яисә берничә оешманы урнаштыру, 4.5 - 4.9 кодлар белән рәхсәт ителгән куллану төрләре эчтәлегенә ярашлы рәвештә хезмәтләр күрсәтү максатыннан, 5000 кв.м артык мөйданлы капитал төзелеш объектларын урнаштыру; хезмәткәрләр автомобильләре һәм (яисә) сәүдә үзәгенә килүчеләр өчен гаражлар һәм (яисә) тукталышлар урнаштыру
4.3	Базарлар	Даими яисә вакытлыча сәүдә (ярминкә, базар, базар) оештыру өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын, корылмаларны урнаштыру, һәр сәүдә урынының 200 кв. метрдан артык сәүдә мөйданы булмавын исәпкә

		алып; хезмәткәрләр автомобильләре һәм базарга килүчеләр өчен гаражлар һәм (яисә) тукталышлар урнаштыру
4.4	Кибетләр	Сәүдә майданы 5000 кв. метрга кадәр булган товарларны сату өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру
4.5	Банк һәм иминиятләштерү эшчәнлегенә	Банк һәм иминият оешмаларын урнаштыру өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру
4.6	Жәмәгать туклануы	Жәмәгать туклануы урыннары (рестораннар, кафелар, ашханәләр, кабымлыклар, барлар) урнаштыру максатларында капитал төзелеш объектларын урнаштыру
4.7	Кунакханә хезмәте	Кунакханәләрне, шулай ук аларда вакытлыча яшәү өчен торак урыны бирүдән эшқуарлык файдасын алу максатында кулланыла торган башка биналарны урнаштыру
4.8	Күңел ачулар	Урнаштыру өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын: дискотекалар һәм бию майданчыклары, төнге клублар, аквапарклар, боулинг, аттракционнар, ипподромнар, уен автоматлары (азартлы уеннар үткәру өчен кулланыла торган уен жайланмасыннан тыш) һәм уен майданчыкларыннан урнаштыру; уен зоналарында шулай ук азартлы уеннар уздыру өчен кулланыла торган уен автоматлары залларын, уен автоматлары залларын урнаштыру, шулай ук кунакханәләр һәм жәмәгать туклануы йортларын уен зоналарына килүчеләр өчен урнаштыру рәхсәт ителә.
4.9	Автотранспортка хезмәт күрсәтү	Даими яки вакытлы гаражларны берничә стоянкалы урыны, стоянкалары (парковчалары), гаражлары, шул исәптән кодта күрсәтелмәгән күпкатлы гаражлары 2.7.1.
4.9.1	Юл буе сервисы объектлары	Автозаправка станцияләрен (бензин, газ станцияләрен) урнаштыру; юл буе сервисы объектлары сыйфатында жәмәгать туклануын оештыру өчен кирәкле сәүдә кибетләрен, биналарны урнаштыру; юл буе сервисы сыйфатында кунакханә хезмәтләре күрсәтү; автомобиль юу станцияләрен һәм автомобиль кирәк-яраклары өчен кер юу урыннарын, автомобиль һәм юл буе сервисының башка объектларын ремонтлау һәм аларга хезмәт күрсәтү өчен билгеләнгән остаханәләрне урнаштыру
4.10	Күргәзмә-ярминкә эшчәнлегенә	Күргәзмә-ярминкә һәм конгресс эшчәнлегенә гамәлгә ашыру өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын, корылмаларны, күрсәтелгән чараларга хезмәт күрсәтү өчен кирәкле эшчәнлекне дә кертәп, урнаштыру (экспозиция майданын төзү, чараларда катнашучыларның туклануын оештыру)
5.0	Ял (рекреация)	Спорт, физик культура, жәяүле йөрү, ял һәм туризм белән шөгыльләнү өчен урыннар, табигать, пикниклар, ачулар, балыкчылар һәм башка эшчәнлек артыннан күзәтү; паркларны, шөһәр урманнарын, бакчаларны, бакчаларны, буаларны, күлләрне, сусаклагычларны, пляжларны, яр буе полсаларын булдыру һәм карау, шулай ук аларда ял итү урыннарын жиһазландыру. Эчтәлегенә әлегә төр рәхсәт ителгән куллану үз эченә 5.1-5.5 кодлары белән рәхсәт

		ителгән куллану төрләрен ала <u>Аңлатма:</u> Гомуми файдаланудагы су объектларының яр полосаларына карата, күрсәтелгән рәхсәт ителгән файдалану төренән тыш, гомуми файдаланудагы «Жир кишәрлекләре (территорияләр)» рәхсәт ителгән файдалану төрен (код 12.0) куллану мөмкин.
5.1	Спорт	Спорт клублары, спорт заллары, бассейннар сыйфатында капитал төзелеш объектларын урнаштыру, спорт һәм физкультура белән шөгыльләнү өчен мәйданчыклар (йөгерү юллары, спорт корылмалары, теннис кортлары, спорт уеннары өчен кырлар, автодромнар, мотодромнар, трамплиннар, трассалар һәм спорт атулары), шул исәптән су (су спорт төрләре һәм инвентарыны саклау өчен кирәкле причаллар һәм корылмалар) урнаштыру, спорт базалары һәм лагерьлар урнаштыру
5.2	Табиғый-танып белү туризмы	Табиғат, жәяүлеләр һәм ат чабышлары белән танышу өчен база һәм палатка лагерьларын урнаштыру, сукмак һәм юллар салу, әйләнә-тирә табиғат мохите турында танып белү белешмәләре булган щитлар урнаштыру; табиғатне саклау һәм табиғатне торгызу чараларын гамәлгә ашыру
5.2.1	Туристлык хезмәте	Дөвәләу буенча хезмәтләр күрсәтми торган пансионатларны, туристлык кунакханәләрен, кемпингларын, ял йортларын, шулай ук аларда вакытлыча яшәү өчен торак урын бирүдән эшқуарлык файдасын алу максатында кулланыла торган башка биналарны урнаштыру; балалар лагерьларын урнаштыру
5.3	Аучылык һәм балыкчылык	Аучылык һәм балыкчылык урыннарын төзекләндерү, шул исәптән аучылык яисә балыкчылык йорты, жәнлекләрнең баш санын торгызу һәм тоту өчен кирәкле корылмалар яки балык тоту урыннары урнаштыру.
5.4	Кечкенә күләмле суднолар өчен причаллар	Яхталарны, катерларны, көймәләрне һәм башка кече судноларны причал ясау, саклау һәм хезмәт күрсәтү өчен билгеләнгән корылмаларны урнаштыру
5.5	Гольф яки атта йөрү өчен мәйданнар	Гольф уйнау яки атта йөрү өчен урыннар урнаштыру, шул исәптән кирәкле жир эшләрен һәм ярдәмче корылмаларны гамәлгә ашыру, трибуналар урнаштыруны күздә тотмаган конносportив манежлар урнаштыру
6.0	Житештерү эшчәнлегенә	Жир асты байлыктарын чыгару, аларны эшкәртү, сәнәгать ысулы белән әйберләр эзерләү максатларында капитал төзелеш объектларын урнаштыру. <u>Аңлатма:</u> Рәхсәт ителгән файдалануның әлеге төрен күрсәтелгән территориаль зона тематикасына туры килми торган сәнәгать объектларының территориаль зонасы чикләрендә булган очракта кулланырга кирәк.
6.1	Жир асты байлыктарыннан файдалану	Геологик эзләнүләргә гамәлгә ашыру; жир асты байлыктарын ачык (карьералар, отваллар) һәм ябык (шахталар, скважиналар) ысуллар белән чыгару; капитал төзелеш объектларын, шул исәптән жир асты байлыктарын

		чыгару максатларында урнаштыру; капиталъ төзелеш объектларын урнаштыру; чималны транспортировкага һәм (яисә) сәнәгать эшкәртүенә әзерләү өчен кирәкле капиталъ төзелеш объектларын урнаштыру; жир асты байлыklarын чыгару авыларә территориядә башкарылса, жир асты байлыklarыннан файдалану максатлары өчен кирәкле биналарга һәм корылмаларга хезмәт күрсәтүче хезмәткәрләргә яшәү өчен билгеләнгән капиталъ төзелеш объектларын урнаштыру;
6.2	Авыр сәнәгать	Тау-баету һәм тау-эшкәртү, металлургия, машина төзелеше сәнәгәте капиталъ төзелеш объектларын урнаштыру, шулай ук суднолар төзелеше, авиатөзелеш, вагон төзү, машина төзелеше, станоклар төзү продукциясен житештерү һәм ремонтлау, шулай ук эксплуатацияләү өчен саклау яки санитар-саклау зоналарын урнаштыру каралган башка шундый сәнәгать предприятияләрен урнаштыру, моңа сәнәгать объектлары рәхсәт ителгән файдалануның башка төренә кертелгән очраklar керми.
6.2.1	Автомобиль төзелеше сәнәгәте	Транспорт чаралары һәм жиһазлар житештерү, автомобильләр житештерү, автомобиль кузовлары житештерү, прицеплар, ярымприцеплар һәм бер яисә берничә төр транспорт йөртү, автомобильләр һәм аларның двигательләре өлешләрен житештерү өчен билгеләнгән контейнерлар житештерү өчен билгеләнгән капиталъ төзелеш объектларын урнаштыру
6.3	Жиңел сәнәгать	Текстиль, фарфор-фаянс, электрон сәнәгать өчен билгеләнгән капиталъ төзелеш объектларын урнаштыру
6.3.1	Фармацевтика сәнәгәте	Фармацевтика производствосы өчен билгеләнгән капиталъ төзелеш объектларын, шул исәптән сак яисә санитар-яклау зоналарын билгеләү каралган объектларны урнаштыру
6.4	Азык-төлек сәнәгәте	Азык-төлек сәнәгәте объектларын, авыл хужалыгы продукциясен эшкәртүгә аларны башка продукциягә (консервлау, чүкеү, икмәк пешерү) китерә торган ысул белән урнаштыру, шул исәптән эчемлекләр, алкоголь эчемлекләр һәм тәмәке әйберләре житештерү өчен объектлар урнаштыру
6.5	Нефтехимия сәнәгәте	Углерод чималын эшкәртү, ашламалар, полимерлар, көнкүреш билгеләнешендәге химик продукция һәм мондый продукция житештерү өчен билгеләнгән капиталъ төзелеш объектларын, шулай ук башка шундый сәнәгать предприятияләрен урнаштыру
6.6	Төзелеш сәнәгәте	Житештерү өчен билгеләнгән капиталъ төзелеш объектларын: төзелеш материаллары (кирпечләр, пилотматериаллар, цемент, беркетү материаллары), көнкүреш һәм төзелеш газ һәм сантехника жиһазлары, лифтлар һәм күтәргечләр, столяр продукция, жыелма йортлар яки аларның өлешләре һәм башка шундый продукция житештерү өчен урнаштыру
6.7	Энергетика	Гидроэнергетика объектларын, жылылык станцияләрен һәм башка электростанцияләрне урнаштыру, электр станцияләре

		өчен хезмэт күрсөтүчө һәм ярдәмче корылмаларны (алтын калдыклар, гидротехник корылмалар) урнаштыру; электр челтәре хужалыгы объектларын урнаштыру, 3.1 код белән рөхсәт ителгән куллану төрөн карап тоту каралган энергетика объектларыннан тыш.
6.7.1	Атом энергетикасы	Атом энергиясен, шул исәптән атом станцияләрен, атом-төш җайланмаларын (фәнни максатларда булдырылганнардан тыш), атом-төш материалларын һәм радиоактив матдәләрне саклау пунктларын электр станцияләре өчен хезмэт күрсөтүчө һәм ярдәмче корылмаларны урнаштыру; атом электр станцияләренә хезмэт күрсөтүчө электр челтәре хужалыгы объектларын урнаштыру
6.8	Элемтә	Элемтә, радиотапшырулар, телевидение объектларын урнаштыру, шул исәптән һава радиорелей, җир өсте һәм җир асты элемтә линияләрен, радиофикация линияләрен, антен кырларын да кертеп, элемтә кабельле линияләрендә, иярченле элемтә һәм телерадиотапшырулар инфраструктурасын үз эченә алган элемтә объектларыннан тыш, 3.1 коды белән рөхсәт ителгән файдалану төрөн карап тоту каралган элемтә объектларыннан һәм телерадиотапшырулар инфраструктурасыннан тыш.
6.9	Складлар	Йөкләрне вакытлыча саклау, бүлү һәм күчерү (стратегик запасларны саклаудан тыш) буенча билгеләнгән, аларда йөк төялгән җитештерү комплексларының бер өлеше булмаган корылмалар: сәнәгать базалары, складлар, йөк төялү терминаллары һәм доклар, нефть саклагычлар һәм нефть суырту станцияләре, газ саклагычлары һәм аларга хезмэт күрсөтүчө газ конденсат һәм газ эшкәртү станцияләре, элеваторлар һәм азык-төлек складлары, тимер юл кичү складларыннан тыш, аларны вакытлыча саклау, бүлү һәм күчерү корылмаларын урнаштыру
6.10	Космик эшчәнлекне тәэмин итү	Косдромнарны, старт комплексларын һәм җибәрү җайланмаларын, команда-үлчәү комплексларын, космик объектлар очышлары белән идарә итү үзәкләрен һәм пунктларын, мәгълүматны кабул итү, саклау һәм эшкәртү пунктларын, космик техниканы саклау базаларын, космик объектларны җиргә утырту полигоннарын, космик техниканы эшкәртү өчен эксперименталь база объектларын, космонавтлар эзерләү үзәкләрен һәм җайланмаларын, космик эшчәнлекне башкарганда кулланыла торган башка корылмаларны урнаштыру
6.11	Целлюлоза-кәгазь җитештерү	Целлюлоза-кәгазь җитештерү, целлюлоза, агач массасы, кәгазь, картон һәм алардан ясалган әйберләр җитештерү, нәшрият һәм полиграфия эшчәнлеген өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру, язылган мәгълүмат чыганаclarын тиражлау
7.0	Транспорт	Кешеләр яки йөкләр ташу яки матдәләр тапшыру өчен кулланыла торган төрле юл һәм корылмаларның урнашуы. Әлеге төр куллануның эчтәлегенә 7.1 - 7.5 кодлар белән рөхсәт ителгән куллану төрләренә эчтәлеген үз эченә ала.
7.1	Тимер юл транспорты	Тимер юлларны, биналарны һәм корылмаларны, шул исәптән тимер юл вокзалларын һәм станцияләрне, шулай ук

		<p>жир өсте һәм жир асты биналарын, корылмалар һәм башка объектларны эксплуатацияләү, реконструкцияләү, ремонтлау өчен кирәкле жиһазларны һәм объектларны урнаштыру; тимер юл транспортының төяү-бушату майданчыкларын, тигезләү складларын урнаштыру (ягулык-майлау материаллары һәм автозаправка станцияләре складларыннан, шулай ук тимер юллар белән тәэмин итү өчен билгеләнмәгән куркыныч матдәләрне һәм материалларны саклау өчен билгеләнгән складлардан тыш) һәм башка объектларны урнаштыру; жир өсте корылмаларын урнаштыру; шул исәптән, метрополитен станцияләрен, утырту станцияләрен урнаштыру; трамвай юлларын һәм жир өсте юлларын урнаштыру өчен билгеләнгән башка корылмаларны урнаштыру;</p>
7.2	Автомобиль транспорты	<p>Автомобиль юлларын һәм аларга бәйле корылмаларны урнаштыру; пассажирларга хезмәт күрсәтү өчен билгеләнгән биналарны һәм корылмаларны урнаштыру, шулай ук транспорт чараларының эшен тәэмин итүче, юл хәрәкәте иминлеге өчен җаваплы эчке эшләр органнары постларын урнаштыру өчен билгеләнгән объектларны урнаштыру; автомобиль транспортын туктату өчен жир кишәрлекләрен урнаштыру, шулай ук кешеләрне билгеләнгән маршрут буенча ташуны гамәлгә ашыручы автомобиль транспортының депосын (стоянкалар урынын урнаштыру) урнаштыру</p>
7.3	Су транспорты	<p>Суд йөреше өчен ясалма төзелгән эчке су юлларын урнаштыру, эчке су юлларын капитал төзү объектларын урнаштыру, диңгез портларын капитал төзү объектларын урнаштыру, капитал төзелеш объектларын, шул исәптән диңгез һәм елга портларын, причалларны, пристаньнарны, гидротехник корылмаларны, навигация жиһазларын һәм суднолар йөрешен һәм су ташуны тәэмин итү өчен кирәкле башка объектларны урнаштыру</p>
7.4	Һава транспорты	<p>Аэродромнар, вертолет майданчыклары (вертодромнар) урнаштыру, гидросамолетларны китерү һәм причал ясау өчен урыннар урнаштыру, һава судноларын очып китү һәм жиргә төшерү (утырту) өчен кирәкле очышларны һәм башка объектларны радиотехник тәэмин итү, аэропортлар (аэровокзаллар) һәм пассажирларны утырту һәм утырту, аларга хезмәт күрсәтү һәм аларның куркынычсызлыгын тәэмин итү өчен кирәкле башка объектларны урнаштыру, шулай ук һавада йөри торган йөкләрне төяү, бушату һәм саклау өчен кирәкле объектларны урнаштыру; һава судноларына техник хезмәт күрсәтү һәм ремонт ясау өчен билгеләнгән объектларны урнаштыру</p>
7.5	Торбаүткәргеч транспорт	<p>Нефть үткәргечләрен, суүткәргечләрен, газүткәргечләрен һәм башка торба үткәргечләрен, шулай ук аталган торбаүткәргечләрен эксплуатацияләү өчен кирәкле башка биналарны һәм корылмаларны урнаштыру</p>
8.0	Оборонаны һәм иминлекне тәэмин итү	<p>Россия Федерациясе Кораллы Көчләрен, башка гаскәрләрен, хәрби формировауларны һәм алар белән идарә итү органнарын (хәрби оешмаларны, эчке гаскәрләрен, учреждениеләрне һәм башка объектларны урнаштыру, гаскәрләрен һәм флот көчләрен дислокацияләү), хәрби</p>

		<p>өйрөнүлөр һәм хәрби частьларның хәрби эзерлеген тээмин итүгә юнәлдерелгән башка чаралар уздыру; хәрби училищелар, хәрби институтлар, хәрби университетлар, хәрби академияләр биналарын урнаштыру; таможня эшчәнлеген гамәлгә ашыруны тээмин итә торган объектлар урнаштыру</p> <p><u>Аңлатма:</u> Рөхсәт ителгән файдалануның әлеге төре хәрби комиссариатларны, хәрби чакыру пунктларын, гражданнар оборонасы бүлекчәләрен һәм гадәттән тыш хәлләрне урнаштыру мөмкинлеген күздә тоту.</p>
8.1	Кораллы көчләрне тээмин итү	<p>Коралны, хәрби билгеләнештәге техниканы һәм боеприпасларны эшләү, сынау, житештерү яки юк итү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру; сынау полигоннары, кораллануны юкка чыгару һәм корал яки сугыш кирәк-яракларын куллануга, житештерүгә, ремонтлауга яисә юкка чыгаруга бәйлә рәвештә барлыкка килә торган калдыкларны юкка чыгару урыннары буларак жир кишәрлекләрен урнаштыру; дөүләт һәм мобилизация резервларында (саклагычларда, складларда һәм башка объектларда) матди кыйммәтләр запасларын булдыру һәм саклау өчен кирәкле капитал төзелеш объектларын урнаштыру; иминлеген тээмин итү өчен административ-территориаль берәмлекләр төзелгән объектларны урнаштыру.</p>
8.2	Россия Федерациясе Дөүләт чиген саклау	<p>Россия Федерациясе Дөүләт чиген яклауны һәм саклауны тээмин итү, чик буге хәрби частьларын һәм алар белән идарә итү органнарын урнаштыру, шулай ук Россия Федерациясе Дөүләт чиге аша үткәрү пунктларын урнаштыру өчен кирәкле инженерлык корылмаларын һәм чит илләрне, чик буге хәрби частьларын һәм алар белән идарә итү органнарын урнаштыру, шулай ук Россия Федерациясе Дөүләт чиге аша үткәрү пунктларын урнаштыру өчен кирәкле башка объектларны урнаштыру</p>
8.3	Эчке хокук тәртибен тээмин итү	<p>Хәрби хезмәт булган эчке эшләр органнарының һәм коткару хезмәтләренең эзерлегенә эзерлек һәм ярдәм итү өчен кирәкле капитал төзелеш объектларын урнаштыру; гражданнар оборонасы объектларын, житештерү биналарының бер өлеше булган гражданнар оборонасы объектларынан тыш, урнаштыру</p>
8.4	Жәзалар үтәтү эшчәнлеген тээмин итү	<p>Капитал төзелеш объектларын иректән мәхрүм итү урыннары булдыру өчен урнаштыру (тикшерү изоляторлары, төрмәләр, поселения)</p>
9.0	Табигатьне махсус саклау һәм өйрәнү эшчәнлеге	<p>Чикләрендә хужалык эшчәнлеге, табигатьне саклауга һәм өйрәнүгә бәйлә эшчәнлектән тыш, рөхсәт ителми торган махсус сакланылучы табигать территорияләрен булдыру юлы белән үсемлекләр һәм хайваннар дөньясын саклау һәм өйрәнү (дөүләт табигать тыюлыклары, милли һәм табигый парклар, табигать һәйкәлләре, дендрология парклары, ботаника бакчалары)</p>

9.1	Табиғый территорияләрне саклау	<p>Әйләнә-тирә табиғать мохитенең аерым табиғый сыйфатларын әлеге зонада хужалык эшчәнлеген чикләү юлы белән саклау, аерым алганда: тыелган полосаларны булдыру һәм тәрбияләү, яклау урманнарын, шул исәптән шәһәр урманнарын, урман паркларында булдыру һәм тәрбияләү, яклау урманнарында рөхсәт ителгән башка хужалык эшчәнлеге, тыюлыктарда табиғать ресурсларыннан файдалану режимын саклау, аеруча кыйммәтле булган җирләрнең үзлекләрен саклау.</p> <p><u>Аңлатма:</u> Рөхсәт ителгән файдалануның әлеге төрен, гомуми файдаланудагы территорияләрне оештырудан тыш, махсус хужалык эшчәнлеге каралмаган территорияләр чикләрендә кулланырга кирәк.</p>
9.2	Курорт эшчәнлеге	<p>Табиғый дөвалау ресурсларын (минераль сулар ятмалары, дөвалау пычраклары, рапой лиманнар һәм күлләр, махсус климат һәм кеше авыруларын профилактикалау һәм дөвалау өчен файдаланыла торган яки кулланылырга мөмкин булган башка табиғать факторлары һәм шартлары) дөвалау һәм дөвалау ресурсларын тау-санитария округының беренче зонасы чикләрендә дөвалау-савыктыру һәм курорт җирләрен саклауны ярлыландырудан һәм юкка чыгарудан саклау өчен файдалану.</p>
9.2.1	Санаторий эшчәнлеге	<p>Халыкны дөвалау һәм савыктыру буенча хезмәтләр күрсәтүне тәэмин итүче шифаханәләрне һәм профилакторийларны урнаштыру; дөвалау-савыктыру урыннарын (комлыклар, бюветлар, шифаханә пычрагын чыгару урыннарын) урнаштыру; дөвалау-савыктыру лагерьлары урнаштыру;</p>
9.3	Тарихи-мәдәни эшчәнлек	<p>Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектларын (тарих һәм мәдәният ядкарьләрен) саклау һәм өйрәнү, шул исәптән: археологик мирас объектларын, истәлекле урыннарын, тарихи кәсепләр, житештерү һәм һөнәрчелек урыннарын, хәрби һәм гражданлык каберлекләренә, мәдәни мирас объектларына, тарихи промысел яки һөнәрчелек булган хужалык эшчәнлеген, шулай ук танып белү туризмын тәэмин итүче хужалык эшчәнлеген тәэмин итү</p>
10.0	Урманнардан файдалану	<p>Агач материалын һәм агач булмаган урман ресурсларын эзерләү, беренчел эшкәртү һәм чыгару, урманнарны саклау һәм торгызу эшчәнлеге һәм башка максатлар. Әлеге төрдәге рөхсәт ителгән файдалануның эчтәлегенә кодлар белән рөхсәт ителгән куллану төрләренең эчтәлеген үз эченә ала 10.1 - 10.5</p>
10.1	Агач эзерләү	<p>Табиғать шартларында үскән, шул исәптән гражданны тарафыннан үз ихтыяжлары өчен үсеп чыккан урман утыртмаларын кисү, өлешчә эшкәртү, агачны саклау һәм чыгару, урман юлларын булдыру, агач (урман складлары, урман киселешләре) эшкәртү һәм саклау өчен кирәкле корылмаларны урнаштыру, урманнарны саклау һәм торгызу</p>
10.2	Урман плантацияләре	<p>Кеше хезмәте белән үстерелгән урман утыртмаларын үстерү һәм кисү, үзагачны өлешчә эшкәртү, саклау һәм чыгару,</p>

		юллар булдыру, агач (урман складлары, урман киселешлэре) эшкэртү һәм саклау өчен кирэкле корылмалар урнаштыру, урманнарны саклау
10.3	Урман ресурсларын эзерләү	Табылган урман ресурсларын, шул исәптән гражданнар тарафыннан үз ихтыяжлары өчен азык-төлек урман ресурсларын һәм кыргый үсүче үсемлекләрне эзерләү, саклау, тирәнтен эшкэртү һәм чыгару, урман ресурсларын саклау һәм эшкэртү өчен кирэкле вакытлы корылмаларны (киптерүләр, гөмбә кайнату, складлар) урнаштыру, урманнарны саклау өчен кирэкле вакытлыча корылмаларны урнаштыру
10.4	Резервтагы урманнар	Урманнарны саклауга бәйле эшчәнлек
11.0	Су объектлары	Бозлыктар, карлар, инешләр, елгалар, күлләр, сазлыктар, территориаль диңгезләр һәм башка өске су объектлары
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	Су объектларына тоташкан жир кишәрлекләрен, әгәр тиешле тиюлар законда билгеләнмәгән булса, судан гомуми файдалануны (гражданнар тарафыннан шәхси ихтыяжлар өчен гамәлгә ашырыла торган судан файдалану, шулай ук эчәргә яраклы һәм хужалык-көнкүрешне су белән тәэмин итү максатларында су ресурсларын алу (алу), су объектларында ял итү өчен билгеләнгән аз үлчәмле суднолардан, су мотоциклларыннан һәм башка техник чаралардан файдалану
11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	Су объектларына тоташкан жир кишәрлекләрен махсус судан файдалану өчен кирэкле ысуллар (су объектларыннан су ресурсларын алу, агып төшүче суларны һәм (яисә) дренаж суларын агызу, төптән тирәнәйтү, шартлату, бораулау һәм су объектларының төбен һәм ярларын үзгәртүгә бәйле башка эшләр) куллану
11.3	Гидротехник корылмалар	Сусаклагыч һәм балык тоту корылмаларын, яр саклау корылмаларын эксплуатацияләү өчен кирэкле гидротехник корылмаларны (плотиналар, су жыйгычлар, су чыгару һәм башка гидротехник корылмаларны, суднолар үткөрү корылмаларын, балык тоту һәм балык тоту корылмаларын, яр буе саклау корылмаларын) урнаштыру
12.0	Гомуми файдаланудагы жир кишәрлекләре (территорияләр)	Урам-юл челтәре, автомобиль юллары һәм жәяүлеләр тротуарлары объектларының торак пунктлар чикләрендә урнашуы, жәяүлеләр өчен кичүләр, яр буйлары, яр буйлары, гомуми файдаланудагы су объектларының, скверлар, бульварлар, майданнар, йөрү юллары, төзекләндерү буенча кече архитектура формалары урнаштыру <u>Аңлатма:</u> Әлеге Кагыйдәләргә карата рөхсәт ителгән файдалануның әлеге төрен кызыл сызыктар билгеләү юлы белән төзелгән территорияләр чикләрендә күздә тотарга кирәк. Гомуми файдаланудагы су объектларының яр полосаларына карата, рөхсәт ителгән файдалануның күрсәтелгән төреннән тыш, «Ял (рекреация)» (код 5.0) рөхсәт ителгән файдалану төрен куллану мөмкин.
12.1	Ритуаль эшчәнлек	Зиратлар, крематорийлар һәм күмү урыннары урнаштыру; тиешле гыйбадәт корылмалары урнаштыру

12.2	Махсус эшчәнлек	Житештерү һәм куллану калдыкларын, медицина калдыкларын, биологик калдыкларны, радиоактив калдыкларны, озон катламын жимерүче матдәләргә урнаштыру, саклау, күмү, туплау, эшкертү, зарарсызландыру, зарарсызландыру, шулай ук калдыкларны урнаштыру, күмү, саклау объектларын урнаштыру объектларын урнаштыру, мондый калдыкларны (үлөт базларын, чүп яндыру һәм эшкертү заводларын, көнкүреш чүп-чарын һәм калдыкларны күмү һәм сортларга аеру полигоннарын, аларны икенчел эшкертү өчен әйберләргә жыю урыннарын урнаштыру
12.3	Запас	Хужалык эшчәнлегә булмау
13.1	Бакчачылык	Жиләк-жимеш, яшелчә, бакча яисә башка авыл хужалыгы культуралары һәм бәрәңгә үстерүгә бәйлә эшчәнлекне гамәлгә ашыру; авыл хужалыгы хезмәт коралларын һәм авыл хужалыгы продукциясен саклау өчен билгеләнгән некапиталь торак төзелешен һәм хужалык корылмаларын һәм корылмаларны урнаштыру <u>Аңлатма:</u> Әлеге Кагыйдәләргә карата рәхсәт ителгән файдалануның әлеге төре бернинди капитал төзелеш объектларын урнаштыруны күздә тотмый. «Кыр участкаларында шәхси ярдәмчә хужалык алып бару» рәхсәт ителгән куллану төреннән аермалы буларак (код 1.16), хокук ияләре физик затлар булган жир кишәрлекләре өчен кулланыла.
13.2	Бакчачылык тармагын алып бару	Жиләк-жимеш, яшелчә, бакча яисә башка авыл хужалыгы культуралары һәм бәрәңгә үстерү белән бәйлә эшчәнлекне гамәлгә ашыру; ял итү өчен билгеләнгән һәм фатирларга бүленмәгән бакча йортын урнаштыру; хужалык корылмаларын һәм корылмаларны урнаштыру <u>Аңлатма:</u> бакча йорты -ел әйләнәсе яшәү һәм инженерлык инфраструктурасы белән тәмин итү күздә тотылмаган йорт. Рәхсәт ителгән файдалануның әлеге төре, бакча йортыннан тыш, коймалар , бәдрәфләр, сарайлар һәм башка ишегалды корылмалары урнаштыру мөмкинлеген күздә тоту.
13.3	Дача хужалыгын алып бару	Торак дача йортын (ял итү һәм яшәү өчен яраклы фатирларга бүлү өчен билгеләнмәгән, биеккә өч каттан да югары булмаган) урнаштыру; жиләк-жимеш, яшелчә, бакча яисә башка авыл хужалыгы культуралары һәм бәрәңгә үстерү белән бәйлә эшчәнлекне гамәлгә ашыру; хужалык корылмаларын урнаштыру <u>Аңлатма:</u> Торак йорт дип ел әйләнәсе яшәү һәм инженер инфраструктурасы белән тәмин итү мөмкинлеген күздә тоткан йорт санала. Рәхсәт ителгән файдалануның әлеге төре, торак дача йортыннан тыш, коймалар, бәдрәфләр, сарайлар һәм башка ишегалды корылмалары урнаштыру мөмкинлеген күздә тоту.

*РФ Икътисади үсеш министрлыгының 2014 елның 01 сентябрәндәге 540 номерлы боерыгы белән расланган жир кишәрлекләреннән рәхсәт ителгән файдалану төрләре классификаторы нигезендә (2017 елның 06 октябрәндәге 10.2017 ел редакциясендә)

